

PRIMELE 12 NUMERE ALE ZIARULUI ADEVERUL APĂRUT LA IAȘI DECEMBRIE 1871 – MARTIE 1872

Sorin CRISTESCU*

Cuvinte cheie : *prinț străin monarhie, guvern, Constituțional;*

Keywords: *foreign prince, monarchy, government, Constitution.*

Abstract:

At the end of 1871 Alexandru Beldiman published first numbers of Adeverul, a newspaper against the foreign prince Carol of Romania. The analysis of the politics in that time is coherent and argumentative but did not convinced and in March 1872, the newspaper is forbidden. Even if Beldiman won the trial which was intended against him the apparition of the new Adeverul will wait 16 years.

Alexandru Beldiman (1831 -1898) a rămas celebru în peisajul jurnalistic tumultuos al domniei principelui și regelui Carol I prin vehemența cu care a atacat principiul dinastiei străine în general, apoi pe regele Carol I personal și pe sfetnicii săi fiin în ultimi ani ai vieții un susținător declarat al ideii de republică.

Era unul din boierii cultivați ai epocii, fiul boierului moldovean Vasile Beldiman, nepot al vornicului Al. Beldiman autorul poemului „Eteria sau jalnica tragedie a Moldovei”. A urmat studii în liceale și universitare în Elveția și la Paris. Întors în țară s-a căsătorit cu smaranda Calimachi, fiica unuia din foștii domnitori fanarioți, cu care a avut doi fii: Edmond și Alexandru. Ironia soartei a făcut ca ambii să fie devotați regelui Carol I - Edmond a fost la un moment dat prefect de Dâmbovița, iar Alexandru (1858 – 1925) a rămas celebru prin faptul că a fost vreme de 20 de ani ministrul plenipotențiar al României la Berlin (februarie 1896 – august 1916).

Dacă despre ziarul *Adeverul* întemeiat de Al. Beldiman la 15 august 1888 și pe care l-a condus până în ultima zi a vieții s-au scris lucrări pe cât de interesante pe atât de ample⁶²⁸ despre prima sa încercare de a edita un ziar antimonarhic la Iași se știe mult mai puțin.

Am considerat necesar să reproducem mai jos conținutul articolelor de fond ale celor 12 numere din acel *Adeverul*. La acesta trebuie să precizăm câteva lucruri. Mai întâi că acest ziar apare în contextul politic al stabilizării vieții guvernamentale românești după venirea la putere la 11/23 martie 1871 a guvernului condus de Lascăr Catargiu după evenimentele tumultuoase de la sala Slătineanu din București, când Domnitorul Carol I a amenințat cu abdicarea. Din acest punct de vedere este explicabil succesul redus al ziarului în rândurile publicului care au fost adevărata cauză a încetării apariției ziarului. Apoi este interesant de urmărit raționamentul politic al lui Beldiman

* Lector univ. dr., Universitatea „Spiru Haret” București

⁶²⁸Tiberiu Avramescu, *Constantin Mille. Tinerețea unui socialist*, Editura Politică, București 1973 și același autor „*Adevărul*” mișcarea democratică și socialistă 1895 -1920, Editura Politică, București 1982.

care condamnă de pildă celebra maxima a lui Thiers: *Regele domnește, dar nu guvernează*, spunând că a făcut mult rău. Este interesantă argumentația lui Beldiman, dar este o argumentație sterilă care nu convinge pe nimeni. Beldiman nu putea sau nu voia să înțeleagă nevoia clasei politice românești de a fi condusă de un domnitor străin, singurul care putea să-i legitimizeze actele de guvernare, sau nevoia aceleiași clase politice de a conduce în baza unei constituții al cărei art. 19 de definire a proprietății împiedica repetarea reformelor de genul celor făcute de Alexandru Ioan Cuza și impusese cea mai cenzitară lege electorală din Europa, după cum va spune Constantin Stere, adică cu censul cel mai înalt care limita participarea maselor la vot. În plus, în toată clasa politică de atunci - și nici în cea din anii 1888 -1898 - Beldiman nu va găsi niciun singur reper moral care să coaguleze simpatiile celor care ar fi putut să gândească la fel ca el. Din acest motive ziarul nu poate avea succes. Ziarul este interzis și Beldiman ajunge în fața justiției cu jurați – unul dintre ei fiind poetul Vasile Alecsandri. Chiar dacă jurații îl declară nevinovat, așa cum fusese declarat nevinovat cu un an înainte, la Târgoviște, Al. Candiano Popescu – conducătorul loviturii de stat de la Ploiești - ziarul nu va mai apare. Procesul demonstrează o dată în plus imensa libertate a presei din vremea lui Carol I, libertate a presei care nu se va mai vedea în România decât după revoluția din decembrie 1989.

ADEVERULU

APARE ÎN TOATE MERCURI

Un numeru 10 bani

N 1 IAȘI, MERCURI 15 DECEMBRIE 1871 ANULU 1

CĂTRE CETITORI

Încă o nouă foiță!

Da, pentru că o necesitate se simte în publicismul român: și această necesitate este cea care o proclamă însuși numele ei; adevărul golu, adevărul desbrăcatu de ori crutiare pentru oameni și lucruri.

Ne vomu încerca pe câtă omenește se poate să ne ținem de cuventă spuind pe fație cea ce simțim și se comunicăm publicului, fără sfială, impresiunile pe care ne desceptă în noi mersul afacerilor politice ale Romaniei. Nu aparținem nici unui partitu și nici unui grupu politic: fiindu că suntem conști ca adevărul nu este apanagiul nimerui.

Grea este sarcina noastră, și dacă cuventul nostru va putea să jicnească partite sau oameni politici, ținem să o declarăm de pe acum că nici o dată nu vom căuta a lovi pe nimeni – ci numai de a împlini datoria sacră a cultului ce profesăm.

N-avem nici amici și nici inamici; vom judeca oamenii după faptele lor, și faptele după rezultate.

Această foiță nu este tocmai ce se chiama obicinuit un organ politic, este o voce a unui observatoru isolat care n-are nici interese particulare de sustienut și nici individualități de aparat.

DINASTIA ROMÂNĂ

Dinastiile care numără câteva veacuri în existența lor, continuă și azi a se rezema pe dreptul divin. Acele mai tinere au preferat a se sprijini pe votul poporului.

Dreptul divin ca temelie dinastică a devenit în veacul în care trăim un ce ridicol la care nimeni nu mai crede.

Unele din dinastii nu au rezistat zguduirilor revoluționare decât numai făcând concesiuni, care dovedesc că chiar ele nu cred acestei misterioase puteri, care transformă dumnezeirea în fondatoare de dinastii.

Altele care, disprețuind cererile poporului, au voit cu o oarbă îndărătnicie, a se pune ca o stavilă la mersul timpului și al progresului, au fost răsturnate, fără ca *mila lui Dumnezeu* să le poată salva.

Votul poporului este o forță incontestabilă pentru capul statului, care se reazemă pe el; dar nu poate niciodată servi de temelie fondatoare unei dinastii.

Ereditatea bazată pe votul popular este o monstruoasă nedreptate.

O generațiune este în drept de a dispune de soarta sa; dar nu poate, sub niciun cuvânt, să anticipeze pe drepturile generațiilor viitoare. O generațiune este în drept a face chiar sacrificiul unei părți din libertățile sale, generațiunea viitoare poate, tot cu același drept, a le revendica. Cine va cuteza să susțină că generațiunile viitoare sunt datoare a respecta și a se supune voturilor generațiunii de la 1866?

Generațiunea de la 1866 a uzat de un drept al ei alegând de Domnitor pe Prințul Carol de Hohenzollern: dar putut-a ea oare să transmită Tronul României în veșnică proprietate a întregii familii Hohenzollern? Cu o asemenea teorie ce ar deveni voința națiunii? Ce ar deveni România decât o țară locuită de robi?

Singura temelie pe care se reazemă domnia Prințului Carol este voința națiunii exprimată prin plebiscitul de la April 1866.

Ori Prințul Carol recunoscând puterea votului popular voiește a se rezema numai pe el: ori disprețuindu-l voiește a se impune națiunii.

Ori Prințul Carol prin afecțiunea ce a știut a insufla poporului român se reazemă pe o puternică majoritate: ori sprijinindu-se numai pe prestigiul ce și-a câștigat în anii din urmă familia de Hohenzollern, găsește o mai mare siguranță pentru păstrarea tronului său în puterea Prusiei⁶²⁹ decât în plebiscitul din 1866.

Dacă Prințul Carol ar cunoaște și ar simți că puterea sa nu emană decât de la voința poporului; dacă ar fi convins că majoritatea țării este pentru dânsul, pentru ce în anul trecut s-a făcut instigatorul și sprijinitorul unei suplice, prin care partidul reacționar a cerut corpurilor legiuitoare desființarea celei mai mari părți din libertățile de care ne bucurăm astăzi – libertăți pe care Măria Sa a jurat că le va respecta?

Dacă precum am arătat mai sus, nici mila lui Dumnezeu, nici votul poporului nu mai pot astăzi fonda dinastii; putea-va Domnitorul nostru spera că despotismul său va servi de temelie fondării sale? Va veni momentul, și nădăjduiesc că nu este departe, unde poporul român va arăta că voiește să fie liber; și că prin chemarea la tron a prințului de Hohenzollern nu a înțeles a transforma România într-o provincie prusiană.

⁶²⁹ La 18 ianuarie 1871 se proclamase imperiul german - Deutsches Reich, în românește Germania - în Sala Oglinzilor din Palatul Versailles.

Nu este aici locul a discuta alegerea făcută în persoana Prințului Carol. Singurul fapt ce nimeni nu va contesta este că iluziunile alegătorilor de la 1866 sunt demult disipate. Decepțiunea este amară!

Unde-i afecțiunea ce trebuia să unească pe capul statului cu poporul în capul căruia a fost chemat? Unde-i dragostea ce Măria Sa a afișat pentru această țară ce l-a adoptat? Unde-i inima aceea care trebuie să nu mai bată decât pentru România? Unde sunt, în fine, faptele Domnitorului nostru care să ne arate recunoștința sa către poporul Român, care l-a chemat la o pozițiune pe care nu a putut-o niciodată spera?

Voi cita faptele Măriei Sale care au atras asupra persoanei sale dezafețiunea poporului Român.

Cine a citit scrisoarea ce Prințul Carol a adresat unui amic al său din Germania⁶³⁰ și nu a fost cuprins de o legitimă indignațiune? Cât despre mine cel dintâi țipăt al meu a fost: *Iată fructele ce culege un popor care, într-un moment de neiertată ușurință, a mers până a ceșetori un principe în cazarmele prusiene!*⁶³¹

Putut-a acest amic necunoscut a da publicității asemenea epistolă fără autorizarea prințului Carol? Nimeni nu o va crede.

Care a fost mobilul care a împins pe Domnitor a da această autorizare? Incapacitatea niciodată nu se recunoaște pe sine, ea caută împrejurul ei motivele sterilității sale; ea caută a ponegi și a discredita tot ce o înconjoară, crezând a se ascunde prin acest joc. Iată adevăratul motiv al publicării acestei scrisori.

Apelez la puținii amici ai Prințului și îi desfid să-mi arate un asemenea precedent: *Un domnitor întrebuițând, cu iscălitura sa, calea ziaristică pentru a arăta închipuite dificultăți ce simte în administrarea țării în capul căreia a fost chemat și pentru a se justifica de nulitatea rezultatelor produse în cinci ani de guvernare.*

Prin publicarea epistolei sale, Prințul Carol a voit a ne discredita și chiar a ne umili în ochii Europei. Prin darea concesiunii Strousberg a voit a da cea de pe urmă lovitură finanțelor noastre.

N-a uitat nimeni stăruințele Măriei Sale pe lângă Miniștri, deputați, senatori pentru a obține această concesiune ruinătoare pentru țară și care n-a avut alt rezultat decât a îmbogăți pe doctorul Strousberg și de a compromite pentru multă vreme creditul României. Cine a adus pe Strousberg în București? Cine a numit pe Ambron în Berlin? Prințul Carol de Hohenzollern, care astăzi aruncă un blam asupra Camerei care a votat acea concesiune și asupra ministrului care a subscris-o⁶³².

În momentul chiar în care scriu aceste rânduri, Domnitorul nostru nu se sfiește a întrebuița rugăminți și amenințări pentru a obține de la corpurile legiuitoare un vot

⁶³⁰ Scrisoarea către Auerbach, 10/22 decembrie 1870, vezi *Memoriile Regelui Carol I al României de un mator ocular*, ediție Stelian Neagoe, Editura Scripta, București, 1993, vol. II, pag. 140.

⁶³¹ În realitate Ion C. Brătianu și adepții lui ceruseră împăratului Napoleon al III-lea una dintre rudele sale sau un general sau un amiral francez, și cum nimeni nu acceptase, doamna Hortense Cornu, prietena din copilărie a împăratului, i-a recomandat lui Brătianu pe ruda împăratului Napoleon al III-lea de la Düsseldorf, Carl von Hohenzollern-Sigmaringen, care a acceptat imediat oferta românească la 31 martie 1866.

⁶³² Concesiunea Strousberg a fost impusă de domnitor guvernului de orientare radical liberală condus de Nicolae Golescu (1/13 mai – 16/28 noiembrie 1868), în care Ion C. Brătianu era ministru de Interne și ad-int. la Finanțe, iar ministru al Lucrărilor Publice era Panait Donici.

care va ruina finanțele țării – dar care va servi ca un atestat de onestitate domnilor Strousberg și Ambron.

Discredit și umilire în politica exterioară, ruină completă înlăuntrul țării: iată rezultatele alegerii unui Principe străin. Dacă asemenea fapte pot servi de temelie fondării dinastiei de Hohenzollern în România, atunci sunt silit a crede că România este moartă și într-un tipăt plin de durere voi striga ca Jean Jaques Rousseau: *Chaque peuple n'a que le gouvernement qu'il mérite!* Unde sunteți voi bărbați de la 1857, care ați proclamat Prințul străin ca o salvare pentru România, și voi alegători de la 1866, care ați ales acel Prinț străin? Veniți cu toții să vedeți ce tristă stare în care se află această țară după șase de guvernare a Prințului Carol de Hohenzollern!...

Generațiunea de la 1866 a comis o neiertată greșală; generațiunea viitoare este datoare a o repara.

A.B.

N 2 IASI, MERCURI 22 DECEMBRE 1871
LEGITIMITATEA REVOLUȚIUNILOR

Ce este o revoluțiune?

Silințele unui popor de a revendica, într-un mod mai mult sau mai puțin violent, drepturile sale deja câștigate, și de a deschide o cale sigură pentru realizarea aspirațiilor sale de viitor.

Un popor care nu are drepturi de apărut, care nu are aspirațiuni, este un popor fără viață.

Un popor fără viață nu merită a face parte din familia națiunilor.

Când bărbați, chemați a governa, se vor pătrunde că ei nu sunt decât mandatar, a căror putere este limitată; când interesele poporului vor trece înaintea ambițiunii lor personale; când, în fine, ei vor abandona rolul de stăpân, pentru a lua pe acela de părinte, atunci dar, numai atunci, revoluțiuni nu vor mai fi.

Astăzi însă când popoarele nu văd în guvernanți decât inamici care le speculează credulitatea: într-adevăr ce promisiuni pompoase am văzut și văd în toate zilele ieșind din gura acestor oameni care, în orbirea lor, sfârșesc a crede că o națiune nu există decât pentru satisfacerea vanității lor!

De aceea eu voi zice pururea, vorbind despre nenorocirile care rezultă negreșit din aceste violente comotțiuni sociale, că nu sunt atât culpabili cei ce le comit, pre cât cei care provoacă necesitatea vindictei poporului.

Care este culpabilul în revoluțiunea engleză din veacul al XVII-lea: revoluționarul Cromwell sau regele Carol I [Stuart]? Cel dintâi aclamat de parlament și de popor, are curajul a lua asupra-i salvarea patriei sale; cel de-al doilea, fără respect pentru credințele religioase ale poporului, voiește a impune noi dogme; fără respect pentru voturile a patru parlamente, reprezentațiune legală a națiunii, voiește, cu o despotică îndărătnicie, a continua nenorocite resbeluri care nu puteau avea alt rezultat decât completa pieire a Angliei.

Care este culpabilul în revoluțiunea franceză de la finele ultimului veac: poporul francez sau Ludovic al XVI-lea? Cel dintâi, după câteva veacuri de robie, nu cere decât să fie liber; cel de-al doilea depărtează toți oamenii care se bucură de stima publică, se înconjoară de partidul odiosului trecut, și lipsindu-i curajul necesar în

momente atât de grave, în loc de a intra francamente pe calea reformelor cerute de popor, preferă a fugi⁶³³ și a căuta salvarea tronului în armatele socrului său⁶³⁴.

Sunt momente în viața unui popor unde el este silit și chiar dator a se pune în stare de revoluțiune. Când finanțele sale sunt compromise, când arbitrariul înlocuiește dreptul, când se vede amenințat în întreg viitorul său politic, **nepăsarea este o crimă.**

Cine va putea spune ce ar fi astăzi Anglia și Franția fără aceste două revoluții de care am vorbit mai sus?

Ce ar fi astăzi Statele Unite americane fără revoluțiunea de la 1776, decât niște colonii engleze?

Ce ar fi Grecia fără revoluțiunea de la 1821 decât o provincie turcească?

Care ar fi astăzi soarta României fără revoluțiunea de la 1848? Triumful acelei revoluții a fost venirea la tronul Moldovei a Principelui Grigore Ghica, sincer propagator al ideilor liberale și din inima căruia a ieșit această idee salvatrice: Unirea Principatelor.

În acele fericite timpuri era frăție. Astăzi România este împărțită în două tabere:

Partidul reacționar⁶³⁵ în capul căruia se află Domnitorul nostru.

Partidul liberal compus de toți românii care voiesc a fi liberi, și care sunt hotărâți a lupta până vor smulge patria lor din ghearele reacțiunii.

Românii nu posedă virtuțile cetățenești indispensabile unei constituțiuni liberale, a zis Domnitorul nostru în nemuritoarea scrisoare adresată amicului său din Germania, și partidul reacționar, plecând capul înaintea acestor cuvinte ieșite din pana Măriei Sale, voiește a anula libertățile de care ne bucurăm astăzi, libertăți pe care Principele Carol de Hohenzollern a jurat că le va respecta.

Voiesc un parlament supus voinței miniștrilor și miniștri supuși voinței mele, a zis Domnitorul nostru președintelui Senatului în anul 1868⁶³⁶; și partidul reacționar, plecând capul înaintea acestor cuvinte ieșite din gura Măriei Sale, se va grăbi a vota noua concesiune Strousberg-Bleichroeder et Cie. Și cum nu s-ar vota această concesiune, când Principele de Bismarck amenință pe Marele Vizir al Turciei, Vizirul amenință pe Domnitorul României și Domnitorul nostru amenință pe miniștri și pe corpurile legiuitoare?

Libertățile noastre amenințate, finanțele noastre ruinate, viitorul nostru politic compromis.

Să nu ne facem iluziuni: România merge spre pieire.

Departa de mine ideea de a face un apel la revoluțiune.

Dar dacă poporul român, într-un moment de disperare ar năvăli ca un torent și ar răsturna pe acești oameni, care nu reprezintă majoritatea țării, care prin surprindere

⁶³³ Fuga de la Varennes, iunie 1791.

⁶³⁴ Eroare a lui Beldiman : Leopold al II-lea, (n. 1747) împărat al Austriei (1790 -1792) nu era socrul regelui Ludovic al XVI-lea, ci cumnatul său.

⁶³⁵ Din 11/23 martie 1871 România era condusă de un guvern conservator prezidat de Lascăr Catargiu. Oficial, Partidul Conservator se va întemeia în februarie 1880.

⁶³⁶ Concesiunea Strousberg a fost acordată de Parlament prin legea din 21 octombrie/2 noiembrie 1868. Beldiman va relua această afirmație a principelui Carol I în *Adevărul* nr. 12 din 28 august 1888.

au pus mâna pe guvern, și a căror forță nu este decât sprijinul ce găsesc în Domnitorul nostru; care ar fi oare culpabilul în această revoluțiune?

Voi lăsa pe Prințul Carol de Hohenzollern să mediteze asupra acestei întrebări, și aruncând o ochire asupra istoriei veacului nostru, să vadă câte dinastii au fost răsturnate numai pentru apărarea libertății!...

N 3 IAȘI, MERCURI 29 DECEMBRE 1871

1849-1859-1866

Ce reprezintă aceste trei date pentru România?

1849 reprezintă pe Grigore Alexandru Ghica, Domnitor român, sprijinitorul tuturor aspirațiilor ce România a manifestat la 1848.

1859 reprezintă pe Alexandru Ioan Cuza, Domnitor român, Domnitor al întregului popor român⁶³⁷.

1866 reprezintă pe Carol de Hohenzollern, Domnitor străin, străin întregului popor român, Domnitor numai al unei caste care plânge asupra vechilor privilegii pierdute⁶³⁸.

La 10 Iulie 1849 Grigore Ghica s-a suit pe Tronul Moldovei, și țara întreagă a fost cuprinsă de o mare bucurie.

Numirea unui Domn român nu era de fapt atât de extraordinară. Românii care au luptat contra Fanarioților, dobândiră în urma tratatului de la Adrianopol, dreptul de a fi guvernați de principii pămâneni⁶³⁹; și de atunci până la 1866, Tronul a fost ocupat numai de Domni Români.

Adevărata cauză a acestei bucurii a fost dar că poporul a văzut în Principele Grigore Ghica triumful revoluțiunii de la 1848, căci el deschide o cale sigură tuturor reformelor ce națiunea română a dobândit, tuturor libertăților de care ea ar trebui să se bucure astăzi.

La 24 Ianuar 1859 s-a ales Alexandru Ioan Cuza, primul Domn al României, în mijlocul unui imens entuziasm care era sancțiunea populară⁶⁴⁰ a votului ambelor Parlamente.

Să fi fost oare pentru că la 24 Ianuar s-a realizat prin noua Domnie Unirea ambelor provincii române? Negreșit faptul unirii au contribuit mult la deșteptarea bucuriei care s-a manifestat în popor; dar era o altă cauză mai puternică care era motorul acestor sentimente.

În alesul de la 24 Ianuar, poporul privea inaugurarea primei Domnii democratice; căci Țara nu e mulțumea numai cu faptul Domniilor pămâneni; ea

⁶³⁷ Afirmatie exagerată a lui Beldiman, România unită la 1859 nu cuprindea pe românii din Transilvania și din Basarabia.

⁶³⁸ Afirmatia lui Beldiman nu poate fi înțeleasă decât analizând art. 19 al Constituției din 1866 care definea proprietatea și principiile limitative în baza cărora se mai puteau face exproprieri, ceea ce convenea în egală măsură atât moșierilor conservatori cât și moșierilor liberali.

⁶³⁹ Confuzie a lui Beldiman : tratatul de pace la Adrianopol a fost încheiat între Rusia și Imperiul Otoman la 2/14 septembrie 1829, domniile pămâneni au fost instituite în Principate după înfrângerea revoluției lui Tudor Vladimirescu, mai precis din iunie 1822.

⁶⁴⁰ Pentru cei care participaseră la evenimentele de la București era foarte clar că alegerea domnitorului Al. I. Cuza la 24 ianuarie fusese impusă de partidul unionist prin presiunea maselor populare.

începuse de la 1848 lupta pentru dobândirea libertăților și desființarea privilegiilor de clasă.

Domnia lui Alexandru Ioan Cuza însemna dar pentru națiunea română o Domnie democratică, însemna desființarea privilegiilor, egalitatea de drepturi și datori pentru toți⁶⁴¹.

La 8 Aprilie 1866 un plebiscit a chemat la Tronul României pe Prințul Carol de Hohenzollern. Românii s-au luptat două sute de ani contra Domniilor străine și anul 1866 a fost menit să vadă reînființarea lor⁶⁴².

Mă voi opri puțin asupra acestui mare fapt, prin care o națiune se condamnă pe sine, renunțând la dreptul de a se guverna.

Nu voi fi niciodată unul dintre cei care contestă legitimitatea plebiscitelor, dar susțin (și cred că nimeni nu mă va contrazice), că la April 1866 poporul român a fost indus în eroare. Dacă el a sancționat prin votul său principiul Domniei străine, a fost numai pentru că a văzut această idee patronată de oameni liberali, care se bucurau de încrederea lui, și a căror viață a fost o luptă neîncetată pentru apărarea drepturilor și libertăților lui.

Argumentarea mea ar putea fi calificată de falsă, numai dacă domniile lui Ghica și a lui Cuza nu ar fi realizat aspirațiunile poporului român:

Desființarea robiei.

Îmbunătățirea soartei locuitorilor plugari.

Ideea unirii principatelor de la care s-a inspirat întreg poporul român.

Iată faptele Principelui Ghica, de care posteritatea nu va vorbi decât cu dragoste și recunoștință.

Introducerea poporului la participarea drepturilor politice prin votul universal.

Împroprietărirea poporului rural și emanciparea lui de sub jugul proprietarilor.

Proclamarea egalității în fața legii.

Introducerea codicelor române.

Secularizarea averilor mănăstirești.

Iată principalele fapte ale Domniei Prințului Cuza.

Dar în mijlocul edificării acestor instituțiuni, clasa privilegiată și nemulțumită, profitând de greșelile ce neapărat întovărășesc introducerea unor reforme atât de mari, au surpat prin intrigi în afară și conspirațiuni înăuntru această Domnie democratică. Dar ceea ce astăzi încă deșteaptă mirarea mea, este că oameni liberali, a căror viață a fost o luptă perpetuă pentru realizarea democrației în România, orbiți de aceste mici greșeli, s-au amăgit până a conspira contra lor înșiși.

În-o noapte, la 11 Februar 1866, s-a prăbușit ca prin farmec Domnia democratică română.

⁶⁴¹ În sensul că prin art. 46 al Convenției de la Paris din 19 august 1858 se aboleau toate titlurile și rangurile boierești, iar Convenția în sine transpunea pentru prima dată în practica noastră constituțională principiul separației puterilor în stat, ele urmând să fie exercitate, în fiecare Principat, de către Domn și Adunarea Electivă, ambele lucrând și cu participarea unui organ comun, Comisia centrală de la Focșani, menită a elabora legile de interes general.

⁶⁴² Domnitorul străin fusese una din revendicările Divanurilor ad-hoc din cotoambrie 1857 din ambele Principate.

Eu voi pune astăzi, după șase ani de domnie a Principelui Carol de Hohenzollern, această interogațiune: Ce a câștigat națiunea română abandonând principiul domniilor pământene, pentru a introduce pe acela al domniilor străine?

În politica exterioară, România a ajuns astăzi mai umilită decât sub regimul Domnitorilor vasali, căci atunci cel puțin ea nu avea a-și pleca capul decât înaintea suzeranului pre când astăzi este nevoită a se închina înaintea tuturor speculatorilor favoriți ai curților pruso-germane.

Înăuntru s-a făcut o constituțiune pe care Prințul Carol de Hohenzollern a jurat că o va respecta și această constituțiune există numai ca să servească de contrast între libertățile ce ea ne promite și arbitrariul sub care gemem în realitate.

Unde sunt libertatea alegerilor și libertatea votului, baze fundamentale a regimului reprezentativ?

Libertatea alegerii este o minciună nu s-a sfiit a zice în Cameră Domnul Manolachi Costache, unul din sfetnicii Măriei Sale.

Opiniunea publică este o femeie de uliță nu s-a sfiit a zice domnul George Costaforu⁶⁴³, ministru al Măriei Sale.

Aceste cuvinte rostite de acești doi bărbați puternici ai zilei, caracterizează realitatea situațiunii regimului actual.

Ce vor reprezenta dar aceste trei date în istoria României?

1849 – Deșteptarea conștiinței publice, primul avânt al liberalismului.

1859 – Înăuntru, emanciparea poporului român.

1866 – Înăuntru, arendarea Țării și a poporului pe 99 de ani în exploatarea germanilor.

În afară, decadență umilire.

N 4 IAȘI, MERCURI 5 IANUARIE 1872 REQUISITIUNE

Noi Primul procuror pe lângă tribunalul Județului Iași, cităm pe d. Gheorghe Constantinescu, gerantele responsabile al ziarului „*Adeverul*” să binevoiască a se prezenta Luni, 3 Ianuar, înaintea parchetului nostru într-o afacere ce-l privește, pe la orele 12 meridiane. Dat la parchet în 2 Ianuar 1872.

N. 10 Prim Procuror (subscris) Buicliu.

CONSECINȚELE DINASTIEI

În anul 1857 România în ambele sale provincii prin divanurile ad-hoc, au proclamat necesitatea Unirii țărilor [române] sub domnia unui principe străin, *de viță latină*.

Poate că niciodată cugetătorul și ziaristul nu a fost într-o situațiune mai propice decât cea de astăzi pentru a cerceta semnificația acestui vot și consecințele lui asupra destinului României.

⁶⁴³ Costaforu, George (1820 -1876) om politic, conservator, ministru al Afacerilor Străine și de Justiție în perioada 11/23 martie 1871 - 27 aprilie/7 mai 1873.

Care a fost deci preocuparea adunărilor din 1857?

În urma unui rezel al Crimeii care amenințase așa de tare existența Moldo-României, în fața apetențelor continue ale Austriei și Rusiei asupra țărilor dunărene, românii nu se mai credeau destul de asigurați numai cu protecțiunea suzeranității Înaltei Porți; ei priveau în slăbirea Turciei periclitarea a însăși existenței lor ca stat autonom.

Patrioți Români din adunările ad-hoc, mișcați de temerile ce le inspirau această situațiune au fost nevoiți să caute o combinare politică care să micșoreze pericolele de care se vedeau înconjurați.

Astfel se nascu în mintea lor dintâi ideea unirii – prin care se concentra într-un singur stat mai tare resursele ambelor Principate. Ei au împlinit atunci dorința istorică a marilor Principi români⁶⁴⁴.

Dar li se păru că atâta nu era suficient, ei înțelegeau că adevărata noastră forță stă în legăturile ce aveam cu latinii din Occident și atunci s-au gândit să înnoiască aceste legături prin înființarea unei *dinastii latine* în România nouă.

Așadar Unirea țărilor [române] și aducerea unui *principe de viță latină* nu era decât o manifestare vie a sentimentului național care își recăuta elementele sale de viață în sine și în consângenii săi.

N-a trecut prin mintea nimănui la 1857 să înființeze aici o Domnie *străină* pentru dragostea principiului dinastic; din contră, se admitea dinastia ca o necesitate pentru ca să servească de legătură între latinii Orientului și cei ai Occidentului.

Oamenii care au condus mișcarea de la 1866 au trebuit să se reazeme și ei pe votul adunărilor ad hoc și s-au încercat să le realizeze chemând pe tronul României pe Comitele de Flandra, nepotul Bourbonilor din Francia.

După refuzul acestuia, oamenii din februar au aruncat ochii asupra Prințului Carol de Hohenzollern – pe care niciun român nu-l cunoștea – și pentru a justifica fapta lor, Consiliul de Miniștri de atunci în proclamarea cu care chema poporul la plebiscit îl recomanda ca principe latin.

Aceasta este o mare culpă politică pe care au comis-o acești oameni pentru că au abuzat de credulitatea poporului.

Voi întreba însă acum dacă însuși Măria Sa Carol de Hohenzollern se amăgește a crede că a împlinit condițiunile votului adunărilor ad-hoc; dacă crede că este principe latin!...

Departa de aceasta!

Poporul român a văzut pe pretinsul urmaș al lui Napoleon cel Mare prefăcut în urmaș exclusiv al lui Frederic cel Mare; pe Principele latin al al României transformat în Principe pur german.

Când națiunea română, prin plebiscitul de la 8 April 1866, a dat consimțământul său, ea a crezut că noul Domn aduce patriei sale adoptive nu numai protecțiunea națiunilor latine, dar încă și sprijinul propriei sale familii.

Ce amară decepțiune!

⁶⁴⁴ Explicații fanteziste ale lui Beldiman.

Noi ne-am alienat pe de o parte, prin faptul acesta, simpatiile tuturor puterilor occidentale, și mai mult încă, sub presiunea politicii germane, am robit România pe 99 de ani.

Voi întreba și acum de la care familie domnitoare Țara Românească a primit umiliri și amenințări, dacă nu de la familia Măriei Sale, de la familia de Hohenzollern?

Cine nu știe că ministrul Costaforu în sesiunea actuală a Camerei a citit depeșa Agentului român de la Constantinopol⁶⁴⁵, în care se zice în termen categorici că *Împăratul Germaniei* – capul familiei Hohenzollern din care se trage Domnitorul nostru – *consideră afacerea Strousberg ca o chestiune personală*?

Să mai vorbesc oare acum de ipoteca făcută în moșia Poieni? De prisos, Măria Sa a robit moșia cea mică familiei sale de Hohenzollern, precum a robit *moșia cea mare* patriei sale germane.

Iată binele, iată gloria ce dinastia aceasta a revărsat asupra României, din patria sa germană, din familia sa de Hohenzollern!!

Prințul Carol a jurat că devine român și sentimentele lui de iubire pentru noi s-au manifestat prin faimoasa scrisoare adresată *amicului său* din Germania.

Prințul Carol a jurat că va păzi Constituțiunea Țării și din ea a rămas astăzi doar un cuvânt deșart.

Prințul Carol a dăruit singur temelia dinastiei sale, căci Constituțiunea se transformă cu pași mari în odiosul regulament organic; Domnul Constituțional demult s-a prefăcut în Șef al partidului reacționar.

Cum Prințul Carol nu se gândește că Constituțiunea fiind ruptă pentru națiune, este ruptă și pentru Măria Sa, și că Poporul român cu tot dreptul poate zice:

„Nicio legătură nu mai există între mine și Prințul Carol de Hohenzollern.”

„Măria Sa a nesocotit toate făgăduințele și a călcat toate jurămintele.”

„Nu mai sunt legat cu nimic către Prințul Carol de Hohenzollern.”

N 5 IAȘI, MERCURI 12 IANUARIE 1872

IAȘI – 9 IANUAR 1872

Adeverul a dispăcut bărbaților care se află la putere.

Îndată după sosirea în București a numerelor 1 și 2 ale acestui ziar, domnul Ministru de Justiție⁶⁴⁶ a dat prin telegraf ordin parchetului tribunalului județului Iași ca să dea în judecată pe redactorul ziarului *Adeverul*.

Nu trecură două zile și girantul responsabil a primit următorul mandat de comparațiune:

„Noi Primul procuror pe lângă tribunalul Județului Iași, cităm pe d. Gheorghe Constantinescu, girantul responsabil al ziarului „*Adeverul*” să binevoiască a se prezenta Luni, 3 Ianuar, înaintea parchetului nostru într-o afacere ce-l privește, pe la orele 12 meridiane. Dat la parchet în 2 Ianuar 1872.

⁶⁴⁵ Ion Strat (1835 -1879)

⁶⁴⁶ Nicolae Kretzulescu (1812 -1900), medic, om politic, diplomat, a fost prim-ministru în anii 1862 – 1863, 1865 – 1866 și 1867.

N. 10 Prim Procuror (subscris) Buicliu”.

În 3 Ianuar girantul responsabil a compărut înaintea parchetului și după o convorbire de vreo 20 de minute, în care a făcut cunoscut numele și prenumele redactorului acestui ziar, a fost învoit a se reîntoarce acasă.

Lectorii noștri își pot lesne închipui neplăcerea cu care redactorul a aflat neașteptata indiscrețiune a girantului responsabil. Gata a părăsi orașul pentru oarecare interese particulare, redactorul fu silit a renunța la voiajul său și a aștepta mandatul ce comparațiune ce perchetul trebuia să decerne în contra sa.

Opt zile sunt deja trecute și parchetul nu a manifestat dorința de a interoga pe autorul articolelor incriminate⁶⁴⁷.

Cum rămâne oare acum ordinul categoric dat de Domnul Ministru de Justiție?

Rămâne, nu ne îndoim, fără efect, ca un ordin dat cu o inexplicabilă ușurință, într-un moment de primă furie.

Perspiciacitatea parchetului tribunalului județului Iași este demnă de toată lauda. El a prevăzut că acțiunea ordonată de șeful său nu putea avea alt rezultat decât achitarea autorului acestor articole condamnate de domnul Ministru de Justiție.

Juriul, instituțiunea ce o datorăm unui domnitor Român și pe care voiește a ne o răpi un Domnitor străin, **Juriul** este singurul chemat a judeca delictele de presă.

Juriul este expresiunea opiniunii publice a Țării și Țara este convinsă că redactorul acestui ziar nu a spus decât adevărul, când în articolul intitulat *Legitimitatea Revoluțiunilor* a zis că dacă „**Poporul român într-un moment de disperare ar năvăli ca un torent și ar răsturna pe acești oameni care nu reprezintă majoritatea Țării, care prin surprindere au pus mâna pe guvern și a căror forță nu este decât sprijinul ce găsesc în Domnitorul nostru. Culpabilul acestei revoluțiuni nu ar fi Poporul român, dar numai Principele Carol de Hohenzollern.**”

Juriul este expresiunea opiniunii publice a Țării și Țara este convinsă că redactorul acestui ziar nu a spus decât adevărul, când în articolul intitulat *1849-1859-1866* a zis că **în istoria României data de 1866 va reprezenta înăuntru: arendarea Țării și a Poporului pe 99 de ani în exploatarea Germanilor și în afară: decadentă și umilire.**

Juriul este expresiunea opiniunii publice a Țării și Țara este convinsă că redactorul acestui ziar nu a spus decât adevărul, când în articolul intitulat *Consecințele Dinastiei* a zis că „**nicio legătură nu mai există între Poporul român și Principele Carol de Hohenzollern, Măria Sa a nesocotit toate făgăduințele a călcat toate jurămintele. Poporul român nu mai este legat cu nimic către Principele Carol de Hohenzollern.**”

Autorul acestor articole așteaptă fără îngrijorare verdictul Juriului.

Departe de noi ideea de a pune în suspiciune independența magistraturii, dar să ne fie permis a declara că redactorul acestui ziar preferă a fi judecat de Curtea cu jurați decât de tribunalul județului Iași Secțiunea 4.

⁶⁴⁷ Pe când acest articol se afla deja sub presă, Luni la orele 10 dimineața, domnul judecător de instrucție Em. Christodulo a chemat înaintea sa atât pe redactorul acestui ziar cât și pe girantul responsabil cu mandatele de comparațiune N. 70 și 71.

Nu e departe vremea unde tribunalele vor fi chemate a judeca delictele de presă. Partidul reacționar o cere, o pretinde și pretențiunile sale vor trebui satisfăcute.

Românii nu posedă virtuțile cetățenești indispensabile unei constituțiuni liberale, a zis Domnitorul străin, și libertățile câștigate de popor sub un Domnitor român, vor rămâne nu chiar târziu ca suvenir în istoria României.

N 6 IAȘI, MERCURI 19 IANUARIE 1872

APĂRARE

În ziua de 10 Ianuar, redactorul acestui ziar a compărut înaintea Domnului Em. Christodulo, judecător de instrucțiune pe lângă tribunalul județului Iași.

Insulte și calomnie în contra persoanei Domnitorului.

Apel la revoluțiune.

Iată punctele principale ale acuzațiunii formulate contra autorului acelor patru articole inserate în primele numere ale acestui ziar și condamnate de Domnul Ministru de Justiție.

Avem sub ochii noștri acele patru articole, le-am citit și recitit, și nu putem găsi cuvintele care au putut fi considerate ca insultătoare pentru Domnitor.

Ni s-a spus că cuvântul „*Incapacitate*” întrebuințat în întâiul articol ar fi o insultă pentru Capul Statului.

Numai un lector cu rea credință, sau care nu cunoaște adevărata valoare a cuvintelor au putut da o semnificație injurioasă acestui cuvânt.

Incapacitatea este relativă instrucțiunii ce fiecare om a dobândit, este relativă pozițiunii ce fiecare om și-a creat în societate.

Un medic capabil care ar voi a ridica planul unei zidiri ar deveni un arhitect incapabil.

Un militar capabil care ar voi a lua asupra-i apărarea unui proces ar deveni un avocat incapabil.

Căpitan la 1866, în una din cele mai frumoase armate ale Europei, Principele Carol de Hohenzollern, din mica sa copilărie, a fost destinat de Augustii săi Părinți a îmbrăca haina Preuției⁶⁴⁸. În urmă a îmbrățișat cariera militară.

Chemat la o pozițiune pentru care nu a fost crescut, chemat în mijlocul unui popor ale cărui obiceiuri și moravuri sunt diametral opuse obiceiurilor și moravurilor germane, în completă ignoranță de oamenii și de lucrurile acestei țări, Principele Carol, în nemuritoarea scrisoare adresată amicului său din Bavaria, recunoaște el însuși că a fost o cutezare din partea Măriei Sale **de a lua în mâna sa destinele României**.

Pentru a putea fonda o stare de lucruri inebranlabilă, Principele Carol trebui, ca condițiune *sine qua non*, să poată deveni român. După cinci ani de ședere în mijlocul nostru, Măria Sa, tot în acea scrisoare de care am vorbit mai sus recunoaște el însuși că Germania este **scumpa sa patrie, al cărei magnet puternic nu a încetat niciodată de a-l atrage spre sânul ei**.

⁶⁴⁸ Afirmație fantezistă a lui Beldiman.

Să trecem acum la calomniile ce ni se impută că am aruncat asupra Domnitorului.

Calomnie este oare când am zis că concesiunea Strousberg, ruinătoare pentru țară, o datorăm numai Principelui Carol? Camera și Senatul în anul 1868 au promis, în răspunsurile lor la discursul Tronului, o eternă recunoștință Măriei Sale pentru **puternicul și energicul sprijin ce au dat votării concesiunii Strousberg, fără care sprijin Țara ar fi rămas încă mult timp în așteptarea acestei binefaceri.** (*Monitorul Oficial* din 1868 Nr. 258 și 275).

Calomnie este oare când am zis că Principele Carol s-au pus în capul reacțiunii, care voiește a anula toate libertățile ce ne garantează Constituțiunea? Măria Sa, la gara drumului de fier, înconjurat de doi miniștri au spus Primarului de Iași că **frumoasa și călduroasa primire ce a doua Capitală a României i-au făcut, l-au convins că Adunarea trecută n-a fost expresiunea sinceră a Țării și că sentimentele Națiunii sunt cu totul altele.** (*Curierul de Iași* din 1871, Nr. 47, care nu a fost dezmințit)

Calomnie este oare când am zis că Domnitorul Constituțional s-a transformat în șef de partid? Măria Sa, la Octombrie trecut, în mesajul de deschidere al Camerei, a cărei majoritate a fost numită, iar nu aleasă⁶⁴⁹, a spus că **este fericit a se afla în mijlocul unei reprezentățiuni care a știut a rupe cu tristele tradițiuni de mai înainte, și care va ști să înlăture întotdeauna cu bărbăție orice insinuațiune contrară.** (*Monitorul Oficial* din 1871 Nr. 230).

Să venim în fine și la ultima acuzațiune.

Ni s-au zis că voim revoluțiune, că voim răsturnare și dezordine. Pe ce se întemeiază această această acuzare? Pe articolul intitulat *Legitimitatea Revoluțiunilor* în care facem istoricul principalelor revoluțiuni care au zguduit Europa și în care dovedim că aceste comoțiuni sociale au fost pururea provocate de faptele guvernanților și ale consilierilor lor.

Care sunt revoluționarii? Noi care apărăm libertățile ce am dobândit sau guvernanții noștri care voiesc a ni le răpi.

Care sunt revoluționarii? Noi apărători ai dignității și ai drepturilor patriei noastre sau guvernanții noștri care au îngenunchiat Țara înaintea unui capitalist prusian, care nu a scăpat de faliment decât furând un depozit de câteva milioane de franci?

Care sunt revoluționarii și răsturnătorii? Noi care arătăm prăpastia spre care Țara este condusă sau guvernanții noștri care o împing în acea prăpastie?

Fără revoluțiune, fără conspirațiune, Dinastia noastră merge singură, cu pași mari, spre cădere. Principele Carol de Hohenzollern și-a alienat chiar simpatiiile compatrioților săi. Meargă Măria Sa în Germania și va auzi (precum am auzit-o noi) poporul german strigând cu indignațiune, că a trebuit să vină un Hohenzollern pe tronul României pentru ca să se nască între aceste două națiuni o ură neîmpăcată⁶⁵⁰.

⁶⁴⁹ Afirmatie fără acoperire a lui Beldiman, care chiar dacă este o aluzie la influențarea bine știută alegerilor de către guvernul conservator al lui Lascăr Catargiu, nu poate justifica acuzația că « a fost numită, iar nu aleasă ».

⁶⁵⁰ Aluzie la faptul cunoscut de toată lumea că mulți oameni simpli din Germania își investiseră economiile în acțiunile concernului falimentar Strousberg.

Revoluționarii și conspiratorii sunt la putere. Vom întreba pe Principele Carol de Hohenzollern dacă știe câți conspiratori are între consilierii săi transformați pentru moment în reprezentanți ai stabilității și ordinii?

N 7 IAȘI, MERCURI 26 IANUARIE 1872

VIABILITATEA DINASTIILOR

Este un fapt politic important și care merită toată serioasa noastră atențiune, fiindcă el caracterizează era modernă a secolului în care viețuim. Poate că nu s-a concentrat încă îndestul cugetarea oamenilor de stat asupra acestui însemnat fenomen care domină tot timpul nostru. Noi trebuie să căutăm caracteristica fiecărei perioade istorice într-un fapt, într-o idee culminantă care predomină totul.

Dacă considerăm cu nepărtinire timpul care curge de la 1789, suntem izbiți de faptul că **dreptul divin**, pe care se rezema principiul de stat în societăți, a fost nimicit prin suflarea libertății care a dat naștere unui puternic element politic: **Democrația**.

În această perioadă de timp contemporanii au asistat la distrugerea celor mai vechi și mai puternice dinastii feudale. Cu toată forța reacțiunilor care s-au succedat și care au încercat să opună o stavilă nebiruită progreselor libertății, nu se poate nega însă că principiul **dreptului divin** s-a spulberat pentru totdeauna de către **dreptul popoarelor**.

Așadar **dreptul tradițiunii și al forței** a fost înlocuit prin emanațiunea liberului arbitru și a libertății individuale, care se cheamă **Dreptul și Justiția**.

Aceasta e atât de adevărat că chiar dinastiile feudale care au rezistat izbirilor populare nu au putut face să mențină autoritatea lor absolută fără a face concesii însemnate spiritului timpului și fără a recunoaște prin urmare forța dreptului nou și fragilitatea autorității lor seculare.

Dar pentru ca să dăm o probă vie vorbelor noastre, să cercetăm puțin care sunt dinastiile feudale în veacul de față și care supunându-se cu lealitate exigențelor liberale ale popoarelor au putut să se întemeieze.

Noi nu vedem decât două: Casa regală a Suediei și Casa regală a Belgiei. Ambele aceste dinastii s-au pătruns de necesitatea nu a unui stat feudal, ci a unui stat național rezemat pe voința populară.

Șefii acestor dinastii, ilustrul Leopold⁶⁵¹, adevăratul tip al Regelui onest, și gloriosul Bernadotte⁶⁵², care suindu-se pe tronul Suedo-Norvegiei a adoptat deviza: **Amorul poporului meu este răsplătirea mea**, sunt singurii care au înțeles că spre a fonda o dinastie, ce dintâi condițiune este de **a se identifica cu interesele, cu ideile și cu aspirațiunile națiunii care i-a chemat pe tron**.

⁶⁵¹ Regele Leopold I al Belgiei.

⁶⁵² Bernadotte, Jean Baptiste (1763 - 1844), soldat (1780), general de divizie (1794) colaborator al lui Napoleon I, mareșal al Franței (1804) duce de Pontecorvo (1806) proclamat ca regent al Suediei în 1810 și ca rege sub numele de Carol Ioan al XIV-lea, a domnit până la sfârșitul vieții sale în 1844, întemeind dinastia Bernadotte care domnește și azi în Suedia. Prima sa biografie a fost scrisă de jurnalistul Touchard-Lafosse, 3 vol. (1838).

Memoria bătrânului Rege Leopold este prea recentă în suvenirea tuturor pentru a ne încerca să arătăm cu câtă virtute civică, cu cât devotament și cu ce sfânt respect de constituțiune și de lege a guvernat el poporul belgian.

Cine nu știe cultul pe care acest mare om a știut să-l insuffle nu numai poporului său, dar și întregii Europe?

Bernadotte - fiu al unui mic avocat de la Pau – înrolat la 1789 ca simplu soldat la vârsta de 17 ani, printr-o mare bravură, printr-o neobosită activitate și printr-o inteligență superioară ajunge la cele mai înalte grade militare și politice - atât în timpul republicii cât și în timpul primului imperiu. Ca militar și ca administrator acest brav bărbat a rivalizat chiar cu Napoleon I, care, în fine, îl lovise cu disgrația sa.

Bernadotte la 1810 fu ales Principe ereditar al tronului de Suedia și adoptat de către Regele Carol al XIII-lea sub numele de Carol Ioan. Om superior, el a înțeles de îndată că nu trebuie să mai aibă niciun alt Dumnezeu, nici altă patrie decât aceea a poporului în capul căruia a fost chemat.

De îndată el părăsi Catolicismul și îmbrățișă Luteranismul. Ceva mai mult încă: la 1812, văzând că sfătuirile sale către Napoleon sunt nesocotite și că acest potentat amenință viitorul noii sale patrii, n-a ezitat un moment spre a se pune în capul unei armate cu care a apărât victorios interesele Suediei. Trebuie însă să menționăm că în momentul când armatele Europei colabau năvăleau în Franța, Bernadotte, după deșarte încercări de a împăca pe Napoleon cu Europa, a refuzat de a trece Rinul și s-a reîntors în Suedia.

La 1819, murind Regele Carol al XIII-lea⁶⁵³, Bernadotte se suie pe tron, făcând unirea definitivă a Norvegiei și a Suediei⁶⁵⁴ – lăsând fiecăruia din ambele popoare constituțiunea sa proprie – dezvoltând instrucțiunea publică, întemeind comerțul, agricultura și industria.

Afară de aceste două Case regale noi nu mai cunoaștem alte dinastii, înființate în zilele noastre, care să dea semne de viabilitate – nici chiar dinastia noastră.

Noi nu voim să aruncăm discredit asupra acestei june instituțiuni; dar suntem datori ca ziariști și mai mult încă, ca români, să studiem împrejurările împrejurările în mijlocul cărora s-a produs această instituțiune, și adevărul ei caracter.

La 1866 Poporul român, ca și Poporul belgian la 1831, ca și Poporul suedez la 1810, a chemat pe tronul strămoșilor săi un principe străin, pe Principele Carol de Hohenzollern.

Dar câtă deosebire de rezultate într-această identitate de împrejurări!!

Românii n-au avut nici norocul Belgienilor, care au ales pe un fiu de familie regală⁶⁵⁵, și nici fericirea Suedezilor care au oferit coroana lor unui fiu al poporului.

Depart de a voi să pătrundă în moravurile tradițiunilor noastre democratice, Principele Carol de Hohenzollern a venit aici cu ideile familiei și cu deprinderile patriei sale germane.

⁶⁵³ Regele Carol al XIII-lea a murit la 5 februarie 1818.

⁶⁵⁴ Norvegia s-a separat pașnic de Suedia la 7 iunie 1905.

⁶⁵⁵ Regele Leopold I s-a născut în familia ducilor de Saxa-Coburg-Gotha; tatăl său nu a fost rege.

În loc de a se contopi în sânul poporului care l-a ridicat atât de sus, el a încercat să abată acest popor de la tradițiunile sale de rasă, încât noi l-am văzut cu mirare din primul moment al sosirii sale aici, punându-se în luptă cu Poporul român.

Astfel vom cita faptul puțin cunoscut al primei sale amenințări de abdicare prin care a apăsas asupra Constituanței spre a obține instituțiunea Senatului.

Acest sistem de amenințare s-a repetat de mai multe ori, și pururea în momente critice, care ne puneau în dureroasa alternativă de a ne supune fără voie sau de a incurge aventurile necunoscutei.

Când Turcii amenințau hotarele noastre; când Prusienii dobândeau neașteptate victorii asupra poporului protectorului nostru, când Prusienii îngâmfați de victoriile lor dezmembrau pe Frania martiră... Măria Sa, pare că printr-o premeditare a hazardului, se simțea atunci mișcat de **puternicul magnet al patriei sale germane**.

Principele Carol de Hohenzollern în decontra [spre deosebire de] lui Bernadotte a înțeles că, deși domn al Românilor, nu trebuie să aibă niciun Dumnezeu, nicio patrie comună cu el.

Bernadotte, fondatorul unei dinastii iubită și susținută de Poporul Suedezonorvegian a adoptat această sublimă deviză: **Amorul poporului meu este răsplătirea mea**.

Întrebăm acum pe Măria Sa Principele Carol de Hohenzollern, care ne-a impus deviza familiei și a patriei sale germane: **Nihil sine Deo**... dacă este convins că a fondat în România o dinastie viabilă?

N 8 IAȘI, MERCURI 2 FEBRUARIE 1872 IZRAELIȚII ȘI DINASTIA

Nu fără cuvânt Congresul Presei a zis că consideră jidovismul ca strâns legat de germanism.

Unul din cele două mari scopuri ale dinastiei, cu o nestrămutată persistență, s-a realizat în toate funestele sale consecințe: Arendarea economică a României pe 99 de ani în exploatarea Judeo-germanilor, prin convențiunea Bleichröder; celălalt care se promite a se realiza cu grăbire este *încarea elementului Român sub cel ebreic*, prin introducerea lui în cetățenia românească.

Este demn de notat că chestiunea evreiască, ca chestiune politică a apărut pentru întâia oară în România în nefastul an 1866, și că odată cu venirea Măriei Sale Carol I aici, Românii au avut a lupta pentru apărarea Țării și a drepturilor lor.

Când la 1866, Poporul român a văzut dauna națională ce se voia a se comite sub influența curentului străin care se introdusese atunci în patria lui Mircea și Ștefan – Poporul ca un singur om s-a mișcat de la mare până la mic, și cu toată opresiunea unei quasi stări de asediu, a trimis Constituanței petițiuni acoperite cu 30 de mii de iscălituri, din toate unghiurile României.

Poporul bucureștean a făcut mai mult, el s-a opus la trădarea ce voia a se comite.

Dar se vede că acum a sosit timpul oportun pentru a realiza și această a doua nenorocire care însă, dacă va izbuti, va fi lovitura de grație a [dată] Românismului întreg!

Prin urmare Românii se pot convinge pe deplin că toate frământările, toate luptele violente de până acum aveau o menire fixă: Ministerul venit la cârmă în noaptea de 10 spre 11 Martie – *Ministerul așa zis al Oamenilor Ordinii*.

Drept probă de zisele noastre să binevoiască lectorii noștri a citi cu atențiune corespondența de mai jos:

București, 20 ianuarie 1872

Poșta română (*Rumänische Post*) este un ziar ce apare la București în limba germană, fondat și întreținut de Domnul Peixotto⁶⁵⁶, Consul general al Statelor Unite Americane. Scopul său este pregătirea emancipării politice a Izraeliților din România. Domnul Consul este el însuși izraelit și atât onorariul său cât și mijloacele ce întrebuințează pentru propaganda izraelită nu-i provin din visteria marii Republici americane, ci din fondurile bancherilor coreligionari din New York, care cred și astăzi că în România izraeliții sunt atât de persecutați încât se ard de vii.

În contra dreptului ginților, Domnul Peixotto s-a constituit în apărător al evreilor, prin urmare el nu reprezintă Statele Unite americane. Dacă am avea un guvern pentru care cuvintele „**demnitate națională și autonomii**” ar avea un preț oarecare, demult Domnul Peixotto ar fi fost pus în poziți ade rezervă neintervenitoare, în care se țin ceilalți agenți ai marilor puteri acreditate în România.

Să mulțumim însă Domnului Costaforu, pe care l-am văzut de multe ori pledând la Cameră cauza izraelită, dacă Domnul Peixotto s-au încurajat așa de mult în propaganda sa, încât astăzi nu mai ezită de a se adresa în această chestiune chiar către Capul Statului, și de a da publicității conversațiunile intime ce are cu Măria Sa.

Aceasta ne-o dovedește numărul ziarului *Rumänische Post* din 18/30 Ianuarie 1872.

Acest ziar reproduce o corespondență din București, pe care pretinde că o are împrumutată din unul din ziarele cele mai importante din New York.

Această corespondență reproduce o conversațiune pe care scriitorul ei asigură că a avut-o cu Înălțimea Sa Principele Carol I în ființa generalului Consul american, și din cuprinderea ei rezultă că acea convorbire a avut loc îndată după votarea și sancțiune a legii reglatoare a chestiunii căilor ferate Strousberg.

Conversațiunea a trebuit să fie urmată în cele din urmă zile ale lui Decembrie. Aceasta se dovedește, căci de la 28 Decembrie când s-a dat sancțiunea legii Bleichröder și până la 18 Ianuar când a apărut acea conversațiune în *Rumänische Post* fiind numai 20 de zile, timpul material a lipsit ca corespondența să ajungă la New York, să se publice acolo în ziare, să revină apoi tipărită la București, spre a se putea în urmă reproduce în *Rumänische Post*.

Suntem dar în tot dreptul a susține că pretinsa corespondență a ziarului din New York nu este decât un articol destinat pentru *Rumänische Post*, și scris de domnul Peixotto înadins pentru publicul din București.

Negreșit că poporul roman cunoscând această reproducțiune a cugetărilor românești ale Măriei Sale Principele Carol I, Miniștrii se vor grăbi a da o dezmințire, precum s-a dat o dezmințire și la 1869 în privința conversațiunii ce Măria Sa a avut în

⁶⁵⁶ Peixotto, Benjamin Franklin (1834 -1890) lider al organizației evreiești mondialr Bnai Bright, consul la București

Paris⁶⁵⁷ cu izraelitul Franck, tot în chestiunea evreiască; precum s-a dat o dezmințire și în privința făgăduințelor ce tot atunci Domnul Ministru Boerescu⁶⁵⁸ le-a dat la Londra Lordului Clarendon⁶⁵⁹.

Afară numai dacă nu s-a socotit că precum zice francezul *Para este coaptă* și că prin urmare a sosit timpul ca din înălțimea Tronului Măriei Sa, chiar în Capitala României, să-și exprime fără rezerve româneștile sale cugetări în favoarea burghezimii evreiești, cu care voiește a spori numărul cetățenilor patriei sale adoptive.

Într-adevăr corespondența reprodușă de *Rumänische Post* este instructivă pentru Români din mai multe puncte de vedere.

Ea ne reproduce aceleași idei politice și economice pe care Măria Sa le-a dezvoltat în scrisoarea sa către Auerbach și în conversațiunea sa cu Franck. Departe de a refuta aceste două acte care au sulevat [ridicat, stârnit] atât de mari furtuni în Români, dezvoltând într-un chip atât de negru intimele cugetări ale Măriei Sale asupra incapacității politice a națiunii române și asupra înzestrării ei cu această capacitate, prin transformarea populațiunii izraelite în burghezie românească, corespondența nu face decât a continua același șir de idei, și chiar a le justifica prin expresiuni (o recunoaștem) mai blânde decât acele ce le-am citit în scrisoarea către Auerbach.

Acesta este singurul progres ce s-a făcut în cugetările Domnitorului nostru.

Spațiul foaiei D-voastră nu vă permite a reproduce în întreg toată corespondența din *Rumänische Post*, de aceea mă mărginesc a vă transmite acum pasajul ce privește emanciparea izraeliților, în favoarea căreia Consulul ziarist nu se sfiește deloc a declara că mulțumită guvernului actual care [nu] este deloc dușman izraeliților, ocaziunea a sosit de a interveni pe cale diplomatică : *Die gegenwärtige Regierung ist den Israeliten nicht abgeneigt... es scheint uns dass die Gelegenheit gekommen ist, um auf diplomatischen Weg zu gunsten der Gleichstellung der rumänischen Israeliten zu interveniren.*

Dar să începem acum textuala traducțiune a corespondenței care eset făcută în formă de dialog între Domnitorul nostru, Consulul general Peixotto, și corespondentul ziarului american :

« **Correspondentul** : Care este cauza antipatiei ce există în contra străinilor, și îndeosebi contra germanilor ?

Domnitorul nostru : Neiubirea germanilor provine din două motive și anume : șiretlicul lui Strousberg și adâncile simpatii ce națiunea română are pentru Franția.

C : Dar în ceea ce privește prigonirea contra evreilor ?

D : Aceste prigoniri n-au provenit din fanatism religios, dar sunt stârnite numai într-un chip artificial de către demagogi pentru înjositoare planuri politice.

⁶⁵⁷ Principele Carol I a vizitat Parisul în perioada 24 septembrie/6 octombrie – 2/15 octombrie 1869, cf. *Memoriile Regelui Carol I de un martor ocular*, ediție Stelian Neagoe, Editura Scripta, București, 1993, vol. II, pp. 36 - 44.

⁶⁵⁸ Boerescu, Vasile (1830 -1883) om politic, diplomat, jurnalist, ministru de Justiție (16 noiembrie 1868 – 20 ianuarie 1870).

⁶⁵⁹ George William Frederick Villiers, 4th Earl of Clarendon (12 ianuarie 1800 – 27 iunie 1870), om politic și diplomat britanic, ministru de Externe (3 noiembrie 1865 – 6 iulie 1866 și 9 decembrie 1868 – 27 iunie 1870).

Când principiile economice vor fi mai bine înțelese aici, atunci falsele doctrine vor pierde influența fatală pe care au exercitat-o până astăzi. **Este dorința mea ca egale drepturi să se dea la toți românii, fără deosebire de confesiune religioasă.** Constituțiunea garantează deplina libertate de conștiință. Noi am avut a susține multe lupte. Din primăvara trecută (10 Martie) un nou spirit a străbătut în țară. Cabinetul meu este compus din bărbați care nu numai sunt însuflețiți de cea mai mare iubire a patriei (!!), dar încă posedă inteligența și spiritul de dreptate, ceea ce promite mult în favoarea viitorului, restatornicind deja liniștea în țară. Membrii cei mai capabili din Camerele legiuitoare și încrederea poporului sprijină Ministerul meu.

C : În Statele Unite izraeliții fac parte din cetățenii cei mai stimați și mai cu înrâurire. Fiecare funcție le este deschisă și nu este deloc cu neputință ca mai curând sau mai târziu un izraelit să ajungă a fi cel mai în alt magistrat al unui popor compus din 40 de milioane din cei mai liberi și mai neatârnați cetățeni (adică Președintele Statelor Unite Americane).

D : Nu există cel mai mic motiv pentru ca toți oamenii, fără deosebire de religie, să fie chemați la exercițiul drepturilor politice și civile ; negreșit cu aceleași mărginiri pe care fiecare Stat le sokoate de cuviință a le face în privința dreptului electoral. **Toată atențiunea dar ce merită a se da acestei chestiuni ; și poporul meu, văzând înțelepciunea și dreptatea acestui mod de procedare, nu se va refuza a da altora aceleași privilegii în puterea căroră și noi reclamăm autonomia noastră și libertatea afacerilor noastre din lăuntru. Aceasta corespunde învățăturilor celor mai înalte ale civilizațiunii și ale progresului. »**

Noi ne oprim aici și lăsăm ca lectorii să aprecieze singuri gravitatea înspăimântătoare a acestor cuvinte ieșite din gura unui Domn care se numește **încă** Domn al Românilor...

N. 9 IAȘI, MIERCURI 9 FEVRUARIE 1872 CRUCEA LUI 2 MAI

Românul publică în numărul său din 22 Ianuar un articol care se începe cu această frază : « *Jurăm... pe ce să jurăm ca să ne creadă majoritatea cabinetul actual ? .. jurăm pe crucea lui 2 Mai.* » Socotim să ne oprim la această dată, și să întrebăm pe *Românul* ce voiește cu ea ? Un moment am crezut că acest ziar voiește a face onoare de a califica majoritatea membrilor Ministerului actual de autori ai lui 2 Mai, de preoți necredincioși ai reformelor democratice pe care 2 Mai, cu violență, o va mărturisi-o chiar Domnul Kogălniceanu, le-au introdus în România, spre sfărâmarea oligarhiei și emanciparea politică și economică a poporului român.

Însă redactorul principal al acestui ziar⁶⁶⁰ nu poate ignora că niciunul din membrii cabinetului actual nu au făcut parte nici în conceperea, nici în aplicarea principiilor și reformelor de la 2 Mai.

Domnul Nicolae Kretzulescu⁶⁶¹ a ajuns la putere [la] un an după 2 Mai 1864. Acest bărbat de stat, în loc de a dezvolta principiile democratice cuprinse în Statut⁶⁶² și

⁶⁶⁰ C.A. Rosetti (1816 – 1885), cunoscut pentru rolul decisiv jucat în organizarea detronării domnitorului Alexandru Ioan Cuza la 11 februarie 1866.

în legile reformatrice care s-au dat țării în timpul dictaturii⁶⁶³, a denaturat acele legi în aplicarea lor, a păstrat din Statut numai autoritarismul, a dat articolelor adiționale numai un simț de autocratism pe care în gând nu l-a avut nici Vodă Cuza, nici Domnul Kogălniceanu, și sub pretextul urgenței și în afară de corpurile legiuitoare, a decretat toate acele concesiuni sub nămolul cărora a căzut tronul lui Cuza.

Ei bine ! Noi întrebăm pe *Românul* în ce 2 Mai este răspunzător cu greșelile ce s-au făcut în aplicarea principiilor și legilor sale ?

Nu gândește *Românul* că făcând pe 2 Mai și Statutul său solidar cu ultimul minister al lui Vădă Cuza, el prin însuși aceasta face solidar pe 11 Februar și Constituțiunea sa⁶⁶⁴ cu miniștrii actuali ai lui Vodă Carol.

De multe ori am auzit acest ziar strigând că acest minister ucide pe 11 Februar. Dacă este așa, și așa este, pentru ce și noi nu am fi cu atât mai mult în drept de a zice că unii din miniștrii actuali, preoți necredincioși ai lui 11 Februar, cu atât mai mult au fost preoți necredincioși ai lui 2 Mai ; și că dacă ei astăzi devin cioclii Domniei lui Vodă Carol, cu atât mai mult au fost cioclii Domniei lui Vodă Cuza. Rugăm dar pe *Românul* a lăsa pe 2 Mai pur de orice solidaritate cu Domnii Kretzulescu și Tell⁶⁶⁵, precum și noi lășăm Constituția din 1866 pură de orice solidaritate cu faptele ucigătoare de naționalitate și libertate ale Domnilor Catargiu și Mavrogheni⁶⁶⁶.

Acestea odată zise ne permitem a întreba pe *Românul* dacă este patriotic, înțelept și practic de a repune pe tapet chestiunea lui 2 Mai ? Nu gândește principalul redactor al acestui ziar că prin aceasta îndreptățește și pe alții de a intra la rândul lor în cercetarea lui 11 Februar. Precum 2 Mai are astăzi după sine opt ani, 11 Februar are deja după sine șase ani, și ambele aceste date au un trecut destul de lung pentru ca să

⁶⁶¹ Kretzulescu, Nicolae (1812 - 1900), om politic conservator și diplomat. Ministru de Justiție și al Lucrărilor Publice în primii doi ani ai guvernului Lascăr Catargiu. De două ori prim-ministru în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza (24 iunie 1862 – 11 octombrie 1863 și 14 iunie 1865 – 11 februarie 1866) și la începutul domniei lui Carol I (13 martie – 26 noiembrie 1867).

⁶⁶² *Statutul dezvoltător al Convenției de la Paris* a fost un act cu caracter pur constituțional, adoptat la 2 mai 1864 după „lovitura de stat” a lui Alexandru Ioan Cuza. A fost în fapt prima Constituție a României. În ciuda numelui, actul nu mai urmărea prevederile Convenției din 19 august 1858, ci mai degrabă îi schimba radical sensul. Domnitorul dispunea de puteri sporite, iar Corpul legiuitor devenea bicameral. Odată cu noua constituție a fost adoptată și o nouă lege electorală, mult mai largă. Pentru aprobarea Statutului s-a organizat un plebiscit între 10 și 26 mai. Pentru „da” au fost exprimate 682.621 de voturi, 1.307 voturi pentru „nu” și 70.220 abțineri. Statutul a fost publicat în „Monitorul oficial” nr. 146, din 3 iulie 1864. Această reformă constituțională a permis înfăptuirea reformei agrare din 14 august 1864 prin care țăranii clăcași erau eliberați de obligațiile față de boieri și erau împroprietăriți cu pământ. A fost o reformă fundamentală pentru modernizarea tânărului stat român și, cu toate că a avut numeroase lipsuri, a rupt legăturile cu economia și societatea de tip feudal.

⁶⁶³ Perioada domniei lui Cuza de la lovitura de stat de la 2 Mai 1864 și abdicarea sa silită este denumită *dictatură* atât de către detractorii cât și, iată exemplul lui Al. V. Beldiman, de către admiratorii Domnului Unirii.

⁶⁶⁴ Constituția din iunie 1866, rămasă în vigoare pînă în 1923.

⁶⁶⁵ Tell, Christian (1808 - 1884), general, revoluționar pașoptist și om politic conservator, membru al Locotenenței Domnești de la 1848, ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza (1862 -1866) și în guvernul Lascăr Catargiu (14 martie 1871 – 9 ianuarie 1874).

⁶⁶⁶ Mavrogheni, Petre (1819 - 1887) om politic conservator, ministru de Finanțe în guvernul Lascăr Catargiu (11 martie 1871 – 7 ianuarie 1875).

putem judeca valoarea fiecăruia din aceste două acte prin consecințele sale, prin binele și răul ce au făcut acestei țări. Si de vreme ce *Românul* nu vede în 2 Mai decât moarte, apoi fie-ne permis a-i susține că *moartea*, adică ziua de 2 Mai, au lăsat acestei țări singura viață ce mai există în ea.

Legea comunală - Legea județeană - Unificarea codurilor – Juriul - Maritajul civil - Sistemul metric -Dezrobirea pământului românesc de călugării greci – Votul universal – și mai presus de toate, Legea legilor, legea care a făcut trei milioane de Români cetățeni și proprietari !

Dar 11 Februar ce a făcut și ca lasă după sine ?

Lăsăm colecția ziarului *Românul* de la 1866 încoace ca însuși ea să ne-o spună.

O dinastie germană în capul Țării în locul dinastiei latine precum au cerut-o adunările mume din 1857 – O domnie străină pusă în condițiuni înjositoare de care nu au voit Domnii pământeni – Vinderea Țării la Germani pe 99 de ani – Pregătirea de a da, de nu astăzi dar mâine, izraeliților drepturi politice spre desăvârșita germanizare a patriei lui Ștefan și Mihai – Autonomia țării îngenuncheată înaintea firmanelor Vizirului, a rescriptelor Principelui de Bismarck și a bătăii din picior a Domnului Radowitz⁶⁶⁷ – Înăuntru oligarhia ridicată mai obraznică și mai murdară decât în timpurile când odată erau boieri, căci astăzi slugile boierești sunt în capul oligarhiei – Finanțele, armata, instrucțiunea publică, tot îngenuncheat, tot pierdut – Clasele de jos lăsate în prada abuzurilor, țărani zdrobiți sub împilări ne mai având altă speranță decât în Dumnezeu – Patriotismul și inteligența lipsesc și pe Tron și în Minister, și în pretinsa Reprezentațiune Națională, și prin urmare o țară fără cârmă și fără cârmaci.

Si când vasul statului este într-un așa pericol expus tuturor valurilor unei mări furtunoase, când prin urmare este nevoie de concordie, de curașul și de abnegațiunea tuturor corăbierilor, *Românul* vine cu flacăra discordiei și strigă : **Crucea lui 2 Mai !!**

Ah ! Domnilor de la *Românul*, dacă ar fi să ne uităm numai la noi, oamenii de la 2 Mai, cu recunoștință v-am zice : Bucurii și onoare ne faceți că ridicați data de la 2 Mai, căci când ne uităm la consecințele lui 11 Februar, numai de 2 Mai nu ne putem roși !

Care sunt acele legi pe care voi înșivă le priviți ca legiure liberală, în dosul cărora stați ca în dosul unei fortărețe, dacă nu legile de la 2 Mai ?

Care sunt legile în contra cărora reacțiunea se azvârle cu toată puterea pentru a le sfărâma, dacă nu legile de la 2 Mai ?

Legea comunală - Legea județeană - Legea juriului – Legea oborâtoare pedepsei morții – Sufragiul universal deja ciuntit prin Constituția din 1866 – și în fine chiar Legea rurală.

⁶⁶⁷ Radowitz, Josef Maria von (1839 - 1912) diplomat german, în serviciul diplomatic la Constantinopol, în China și Japonia (1861 - 1865), apoi la Paris (1865 - 1870), la München (1871 - 1872), agent diplomatic și consul general la București (martie 1870 - 1872), însărcinat cu afaceri la Constantinopol (1872 - 1874), în misiune la St. Petersburg (1875), participant la Congresul de pace de la Berlin (13 iunie - 13 iulie 1878), secretar de Stat la Ministerul de Externe (6 noiembrie 1879 - 17 aprilie 1880), în misiune la Paris (1880) ambasador la Constantinopol (1882 - 1892), la Madrid (1892 - 1908). A reprezentat Germania – împreună cu ministrul plenipotențiar german de la Lisabona, contele Christian von Tattenbach (1897 - 1908) - la conferința de la Algeiras (16 ianuarie – 7 aprilie 1906).

Si apoi unde este folosul pentru *Românul* de a ataca pe 2 Mai ? Sau adevărații Maiști sunt în rândurile impiegaților guvernului actual ?

Din contră, Țara întreagă o știe că în amorteala generală în care a căzut națiunea – mulțumită greșelilor radicale comise de partidul Românului, și acestea nu numai de la 11 Februar 1866, ci de la 24 Ianuar 1862 – mulțumită coalițiunilor monstruoase ale roșilor cu boierii, și la 1863 când au refuzat impozitele unui Domn care cu câteva luni mai înainte făcuse Unirea⁶⁶⁸ ; și la 11 Februar 1866, când iarăși în unire cu boierii, au răsturnat un Domn care cu puțin mai înainte dăduse unui popor pușcă, vot și pământ. Țara, o mai repetăm, știe că Maiștii figurau în cele dintâi rânduri ale partidului liberal întrunit în luptă pentru naționalitate și libertate.

Uită Românul că numai prin întrunirea grupurilor liberale Ministerul Golescu – Brătianu au ajuns la putere în 1867, și că dacă acel minister a căzut este că abia la putere au rupt alianța cu Maiștii⁶⁶⁹ și cu Frațiunea⁶⁷⁰.

Uită Românul că după 10 Martie⁶⁷¹ când, mulțumită nebuniilor⁶⁷² de la Sala Slătineanu, au revenit la putere reacțiunea, o nouă uniune liberală s-a format și că atât în alegeri cât și în Cameră energii au arătat numai Maiștii și Frațiunea ?

Pentru ce azi *Românul* atacă de crucea lui 2 Mai ? crede că prin aceasta va izbuti a înmulți și a întări rândurile partidului liberal ? Crede că prin aceasta va ajunge mai degrabă a salva România de reacțiunea din afară și din lăuntru care îi sugrumă tot prezentul și tot viitorul ?

Dacă crede că este așa atunci *Românul* să ne-o spună curat. Noi, Maiștii, primim discuțiunea și primim răspunderea chiar a actelor noastre ; dar atunci și noi ne vom permite de a examina și actele oamenilor de stat ai partidului susținut de *Românul*, și într-aceasta nu credem a ne înșela susținând că nu noi vom fi găsiți cei mai greșiți.

Dar pentru ca să intrăm în această discuțiune așteptăm mai întâi explicările *Românului*.

N. 10 IAȘI, MIERCURI 16 FEVRUARIE 1872 CONVORBIRE DOMNEASCĂ (Urmare din No. 8)

⁶⁶⁸ Al. Beldiman se referă la unirea efectivă a Principatelor, proclamată la 24 ianuarie 1862 când la București, proclamat Capitală, s-a reunit primul guvern unic, prezidat de Barbu Catargiu, și prima adunare legislativă unică a României Unite.

⁶⁶⁹ Grupare liberală condusă de Mihail Kogălniceanu supranumit „omul de la 2 Mai”, motiv pentru care nu putea fi agreat de noul guvern

⁶⁷⁰ Frațiunea liberală și independentă, grupare libeară cu tentă antisemită, condusă de profesorul universitar de la Iași Nicolae Ionescu, motiv pentru care nu putea fi agreat de noul guvern.

⁶⁷¹ Al. Beldiman se referă la manifestația antigermană de la sala Slătineanu (Capșa) din noaptea de 10/22 – 11/23 martie 1871, care a determinat căderea guvernului condus de Ion Ghica, tentativa de abdicare a lui Carol I, împiedicată prin instaurarea guvernului conservator condus de Lascăr Catargiu.

⁶⁷² Al. Beldiman sugerează aici faptul că ar fi fost o manifestație liberală prost organizată; răspunsul pe care Ion C. Brătianu îl va da în Camera Deputaților lui Titu Maiorescu la 13/25 ianuarie 1887 indică faptul că a fost vorba de o manifestație conservatorilor care urmăreau, și au reușit, compromiterea guvernului Ion Ghica, vezi Constantin Bacalbașa, *op. cit.*, vol. III, nota 2, pag. 96.

Nu putem a nu reveni asupra vestitului dialog între Măria Sa Carol I, Domnul Consul general american Peixotto și pretinsul corespondent al unui ziar din New York.

Cetitorii noștri se vor convinge că, deși cu un limbaj mai moderat și sub forme mai blânde, Măria Sa și astăzi se hrănește în aceleași idei care i-au servit de bază în scrisoarea către Auerbach. Măria Sa nu găsește de laudat în această țară decât munții, apele, minele sale, și productivitatea sa agricolă. Când are de laudat altceva, atunci este spre a vorbi cu entuziasm de actele guvernului său ; și aici trebuie să recunoaștem că este de o modestie rară, de vreme ce se îmbracă cu îmbunătățirile făcute de predecesorii săi. De exemplu, școala de agricultură de lângă București, fondată de Știrbei Vodă, și pe care Măria Sa nu a făcut decât a o strămuta lângă șoseaua Kiseleff, negreșit pentru ca elevii să studieze mai bine agricultura admirând eleganța echipajelor din București. De exemplu atribuindu-și asemenea legea instrucțiunii gratuite și obligatorii datorită lui Cuza Vodă și care astăzi a ajuns o literă moartă. Principele Carol a lăsat mai mulți ani Ministerul Instrucțiunii Publice ocupat numai ad interim, și când, în fine, a numit un ministru titular, a ales pe Domnul General Tell, flagelul instrucțiunii publice.

Dar să revenim a reproduce însuși dialogul :

« **Correspondentul** : N-am fost puțin surprins de a găsi în această Capitală o mișcare atât de vie ; eu credeam că sunteți atât de cumplit sub înrâurirea Orientului, încât viața ar semăna mai mult cu aceea din Damasc sau Teheran. Eu găsesc însă orașul București mult mai înaintat decât Constantinopol și posedând mai multe trăsături comune cu orașele cele mai mari ale Europei occidentale.

Domnitorul nostru : Cu toate înrâuririle împiedecătoare, Țara mea, în cei din urmă șase ani a făcut pași repezi spre înaintare, și acest progres se arată mai ales în Capitală sa, care nu într-un mic grad reproduce îmbunătățirile țării întregi. Mai mulți secoli sub presiunea a două despotisme care fiecare la rândul său își împărțeau comorile ei, înjoseau și demoralizau poporul. Țara întreagă s-a emancipat numai în anii din urmă de legăturile ei de supunere și, cu ajutorul spiritului timpurilor moderne, a luat un avânt îmbucurător. »

A trebuit ca Principele Carol să aibă în fața sa un american atât de naiv care a crezut că București este Damasc sau Teheran, pentru a putea spune cu sânge rece că sub Domnia Măriei Sale România a făcut progrese - că sub Domnia Măriei Sale România s-a emancipat de legăturile de supunere !

Unde e progresul ? Unde e mândria națională ?

Găsi-vom progresul în monstruoasele modificări ce guvernul Măriei Sale voiește a face legilor liberale de care ne bucurăm astăzi ?

Găsi-vom mândria națională în înjositele umiliri la care guvernul Măriei Sale a fost supus de către un staroste austro-ungar din Turnu Severin ?

Dar să continuăm domneasca conversațiune :

« **C** : Ați avut serioase greutăți cu căile ferate. Eu cunosc pe Strousberg. El a jucat în Statele Unite Americane un rol tot atât de neonest ca și în această Țară. El îmi aduce aminte pe un alt asemenea caracter ce exista în America, un oarecare James Fisk de care Înălțimea Voastră poate că ați auzit vorbindu-se cu ocaziunea căii ferate a

Erinului⁶⁷³. El era un aventurier care nu avea alt capital decât nerușinarea sa, și era în stare să ia asupra sa chiar și clădirea unui pod între New York și Liverpool.

D: Am avut nenorocirea de a fi înșelați, ceea ce s-a întâmplat mai înainte și în alte țări mai mari și mai înaintate.”

Chiar în Statele Unite Americane Strousberg avea deja făcută reputația sa de coțcar. Domnul P. Carp a întrebuințat această calificățiune în corespondența sa oficială. Singur Principele Carol nu l-a cunoscut și l-a impus țării ca un model de onestitate. România se va mângâia știind că și alte țări mai mari și mai înaintate au fost ca și ea înșelate.

„**C:** Se pare că asemenea ispite sunt trebuitoare pentru experiența națiunilor ca și pentru a ceea a indivizilor. Însă împotriva înlăturării greutăților este tocmai acea partidă care a dat concesiunea la 1868; și prin urmare tocmai *ea este și răspunzătoare* pentru nenorocirile ce au rezultat din acea concesiune.

D: Așa este. Însă într-o țară jună în individualitatea sa politică asemenea contraziceri nu trebuie să ne surprindă. O națiune este ca și un individ; junețea nu posedă calitățile vârstei bărbătești.”

Și aici suntem datori a ne face respectuoasele noastre rezerve. Într-adevăr Ministerul Golescu-Brătianu, susținut de partidul său, a dat acea concesiune. Însă moralicește cine este răspunzător? Nu oare Acela care a recomandat și Țării și Miniștrilor și Camerelor pe Strousberg? Nu oare Acela care a bătut din picior Domnilor Plagino și Costaforu, amândoi atunci senatori, care se opuneau la darea acelei concesiuni? Nu oare Acela căruia Camera și Senatul i-au promis o eternă recunoștință la 1868 pentru puternicul și energicul sprijin ce au dat votării concesiunii Strousberg, fără care sprijin Țara ar fi rămas încă mult timp în așteptarea acestei binefaceri. (*Monitorul Oficial* din 1868 Nr. 258 și 275).

„**C:** Dar țaranii?

D: Nu există în lume un popor mai blând și mai bun. **Căutăm a îmbunătăți soarta lor cât se poate mai grabnic.** Noi am întemeiat și o școală de agricultură despre al cărei succes vă poate vorbi Domnul Consul care a vizitat-o.”

Țaranii! - Căutăm a îmbunătăți soarta lor! O dacă nu am avea să criticăm vorbele unui Principe Domnitor am ști să calificăm cum se cuvine aceste pretențioase cuvinte. Se caută a se îmbunătăți soarta țăranilor sub Domnia Principelui Carol: ce derâdere!! Niciun Domnitor nu a arătat mai multă nepăsare pentru populațiunea rurală. Dar ce zicem? Sub nicio domnie nu s-a apăsât mai mult clasa muncitorilor decât sub Domnia Măriei Sale:

Reintroducerea birurilor și a sarcinilor de sub Regulamentul Organic.

Reînființarea belicurilor pentru drumuri.

Sarcinile poliției rurale.

Sarcinile perceperii dărilor.

Neaplicarea legii rurale pentru însurăței⁶⁷⁴.

Reintroducerea prin fapt a biciului.

⁶⁷³ James Fisk, Jr. (April 1, 1835 – January 7, 1872) – known variously as "Big Jim", "Diamond Jim", and "Jubilee Jim" – was an American stockbroker and corporate executive who has been referred to as one of the "robber barons" of the Gilded Age.

⁶⁷⁴ Se va aplica abia după războiul de independență din 1877 – 1878.

Ducerea țăranilor la disperata hotărâre de a-și face singuri dreptate ca la Dolj, Romanați și Mehedinți. Au doar mai este trebuință să pomenim despre torturile și jafurile de la Cuca Măcăii, Botoșani și Dorohoi⁶⁷⁵?

„**Consulul General:** (după ce laudă mult acea școală, sfârșește zicând): Am vizitat tot cu aceeași plăcere Universitatea din București împreună cu un senator american care a vizitat atunci Bucureștiul.

D: Instrucțiunea publică propășește într-un mod mulțumitor. Statistica din urmă ne arată că 100 de mii de școlari frecventează școlile; înaintea rezelului din Crimeea exista în țară abia a zecea parte din acest număr. Legea a introdus învățământ gratuit și obligatoriu, și **a fost stăruința mea cea mai serioasă de a aplica în toată putința prescripțiunile legii.** Noi posedăm două Universități, una în București și alta în Iași; numărul învățătorilor care astăzi sunt întrebuințați în școli se suie la patru mii.”

Măria Sa cu finețe, a introdus conversația pe un teren unde i-a fost ușor să lase a se subînțelege de [cătrel] convorbitorii săi, că toate progresele făcute în România de la 1848 la 1866, se datoresc regimului ce s-a inaugurat prin întronarea sa. El încheie spunând că va face pentru instrucțiunea publică *să se aplice legea obligativității în toată puterea ei.*

Astfel Principele Carol, prin apropierea aceasta - fiindcă obligativitatea în instrucțiune la noi este bazată pe aceleași principii ca în Prusia – Principele, zicem, are aerul de a lăsa să se înțeleagă că Măria Sa a introdus legea și o va aplica; și că toate îmbunătățirile celelalte sunt datorite numai Măriei Sale.

Țara mea, zice Principele, în cei de pe urmă șase ani a făcut pași repezi spre înaintare...

Istoria, acest aspru și imparțial judecător al faptelor, va arăta posterității ceea ce datorăm noi Principelui Carol și dinastiei sale, și ceea ce am făcut noi înșine având în capul nostru Domni pământeni!!

N. 11 IAȘI, MIERCURI 23 FEBRUARIE 1872 DOMNUL ȚĂRII

Redactorul acestei mici foițe se vede nevoit a ridica mănua aruncată întregii prese române.

*Trompeta Carpaților*⁶⁷⁶ publică în numărul său din 2/14 Februar un articol care începe cu această frază: „*Domn mai constituțional decât Domnitorul României nu poate să fie și sfidăm pe oricine să vină să ne probeze contrariul.*”

⁶⁷⁵ Despre răzcoalele țăărănești din anii 1864 – 1867, determinate de modul în care a fost aplicată legea rurală, vezi pe larg în *Istoria României*, Editura Academiei R.P.R., București, 1964, vol. IV, pp. 503 – 513. despre evenimentele de la Cuca Măcăii (jud. Argeș) se spune la pag. 509 că: „Alungat, moșierul a revenit în sat cu prefectul județului, însoțit de 254 de dorobanți, care au jefuit gospodăriile a 21 de țărani socotiți instigatori. Toți răsculații au fost bătuți cumplit și liniștea moșierului a fost asigurată.” Din textul anterior se poate înțelege că ar fi vorba de anul 1868.

⁶⁷⁶ *Trompeta Carpaților* (ortografiat : Trompetta) a fost o gazetă politică și literară, apărută între 1 martie 1865 și 18 ianuarie 1877, la București, sub conducerea lui Cezar Bolliac (1813 – 1881). A apărut în locul suprimatului ziar „Buciumul” (1862 - 1864), a cărui numerotație a continuat-o. În cea mai mare parte a existenței sale, redactorul ziarului a fost Nicolae Basarabescu (august 1866 - august 1871), urmat de

Ne vom încerca a convinge pe unul din veteranii presei române, pe venerabilul redactor al *Trompetei* că *Domn mai neconstituțional decât Domnitorul României nu poate să fie*.

După teoria dreptului constituțional, după principiile profesate de oameni de stat sincer constituționali și după practica chiar a constituționalismului în țările acelea und eînflorește acest sistem de guvernământ, Principele trebui esă respecte cu sfințenie Constituțiunea pe care a jurat și să vegheze ca niciodată consilierii de care el se înconjoară să nu cuteze a face acte care ar lovi prescripțiunile ei sau care ar micșora prestigiul ei în ochii poporului.

Sistemul de guvernământ constituțional, înainte de toate, cere imperios ca Principele să fie un om de conștiință și de o bună credință nebanuită, **căci pe caracterul onest al Principelui se întemeiază constituțiunile (s. S.C.)** Astfel în Europa continentală caracterul tipic al Principelui onest constituțional a fost personificat în veneratul Rege Leopold al Belgiei.

Este o mare erezie constituțională care s-a propagat prin aceste cuvinte ale unui celebru ministru al lui Ludovic Filip⁶⁷⁷ al Franciei: *Regele trebuie să domnească, iar nu să guverneze*. (Thiers⁶⁷⁸) Această fatală definițiune a avut rele consecințe pentru Franția, fiindcă a discreditat acolo principiul constituțional și a introdus în spiritul public dezordinea ideilor politice.

Nu este exact că Principele nu are voință și nu guvernează indirect prin miniștrii săi și că prin urmare nu este responsabil moralmente în fața poporului pentru buna sau reaua credință cu care se aplică Constituțiunea. Ce ar însemna atunci prerogativele legislative și partea de autoritate ce Constituțiunea acordă Principelui în Stat? Cine nu are răspundere nu are drepturi. Dacă Constituția a dat Principelui dreptul de a schimba și de a alege miniștrii săi (din majoritate se înțelege)⁶⁷⁹, de a opune veto-ul său la sancționarea unei măsuri, de a acorda autorizațiunea sa la dizolvarea Corpurilor legiuitoare, de a face apel la Țară – nu poate nega că atunci când alege răi consilieri, când nu opune veto-ul său unei măsuri anticonstituționale, când frământă Țara cu dizolvări continue și fără motiv⁶⁸⁰, că el este responsabil pentru răul ce comite.

Principele constituțional nu este o fixiune [fiecțiune] politică, nu este un ideal abstract în mecanismul practic al unui stat; el este pentru națiune gajul viu al

Theodor Augustin (1872 - 1873). Când Cezar Bolliac pleca vara la săpături arheologice, redacția era asigurată de Dimitrie Bolintineanu, care semna cu numele său de naștere, Cosmat.

⁶⁷⁷ Ludovic Filip de Orléans (1773 - 1850) ultimul rege al Franței (1830 -1848). Domnia sa a fost numită « monarhia din iulie » pentru că a fost instaurată în urma revoluției desfășurate în cele » trei zile glorioase » 27, 28, 29 iulie 1830. A fost detronat de revoluția din 22 - 24 februarie 1848.

⁶⁷⁸ Thiers, Adolphe (1797 - 1877) om politic, jurnalist și istoric francez, ministru de Interne și prim-ministru al « monarhiei din iulie » (în anii 1836 și 1840), președinte al Franței (31 august 1871 - 24 mai 1873). Citatul celebru respectiv în vizează pe regele Carol al X-lea (1824 - 1830) cunoscut pentru tendințele sale absolutiste care au dus la declanșarea revoluției din iulie 1830, ce a înlăturat definitiv dinastia de Bourbon, și sună așa : « Le roi n'administre pas, ne gouverne pas, il règne. » (« Du gouvernement par les chambres », *Le National* - 4 februarie 1830).

⁶⁷⁹ Această precizare nu există formulată în Constituția belgiană din 1831 și, desigur, nici în cea românească din 1866.

⁶⁸⁰ Aluzie la instabilitatea guvernamentală din primii cinci ani de domnie ai principelui Carol I.

legalității, este mai mult încă (dacă putem zice) arbitru între consilierii săi pentru sincera păzire a pactului politic pe care se întemeiază însăși ființa sa în Stat: această logică rațiune justifică dreptul de veto ce toate constituțiunile acordă Principilor.

Acum nu suntem noi oare în drept, ca răspuns la această frază a Trompetei: „*Am dori să ne amintească cineva un singur veto al Domnitorului nostru la o propunere a miniștrilor săi*”, nu suntem în drept să-i zicem: „*Arătați-ne un singur veto al Principelui*” contra măsurilor ilegale și anticonstituționale ale consilierilor Măriei Sale de la 1866 și până astăzi, la 1872.

Cum! *Trompeta Carpaților* face ea presei întregi această desfidere? Ea, care în anii 1868 și 1869 arunca alarma în societate denunțând călcările de Constituțiune și de legi ale Ministerului Golescu-Brătianu?

Ar trebui să consemnăm mai bine memoria faptelor când ele sunt mai cu seamă de un trecut atât de recent. Au doar chiar astăzi acest organ important la publicismului nostru nu aruncă asupra acelei epoci politice toate nenorocirile prezente?

Ce să mai zicem apoi acestor cuvinte ale *Trompetei* ?

„*Domnitorul nu lasă să se dea instrucțiune poporului? Să armeze Țara? Să se facă respectată în afară prin seriozitatea ei, măcar ca Serbia?*”

Domnitorul a încurcat finanțele Țării și a făcut aceste legi ce se trag de pâr una pe alta? Domnitorul a tăiat pădurile Statului? Domnitorul nu lasă să se reglementeze Statul, să se respecte legile?”

Dar arătați-ne d-voastră ce a făcut Principele Carol ca să împiedice aceste rele de a se comite și ce silinți și-a dat pentru ca să se realizeze bunele și naționalele măsuri?

Să nu zică nimeni că Principele Carol nu are voință: El are paciența și tenacitatea, două arme puternice cu care urmărește ideile sale prin căile și mijloacele cele mai contrarii, până ce realizează ceea ce dorește.

Astfel chiar la 1866 și-a manifestat voința sa și a dovedit că știe să o facă să triumfe. În politică a obținut instituțiunea Senatului amenințând în momente critice cu abdicarea.

Astfel pentru marea nenorocire a României a dovedit forța voinței sale în chestiunea economică a drumurilor de fier Strousberg-Bleichröder.

În zadar *Trompeta Carpaților* se încearcă a arunca răspunderea relilor de care suferim numai asupra partidelor. Este evident pentru orice om de bună credință că nu partidele s-au servit de Principele Carol pentru realizarea programelor lor politice, dar că Principele Carol s-a servit pe rând pe rând de toate partidele spre a realiza scopurile sale personale.

Scopurile acestea sunt atât de vădite astăzi încât niciun român nu-și mai poate face iluziune: germanizarea Țării pe calea economică, prin concesiuni de drum de fier care s-au acordat și se acordă, prin concesiunea vâmlor și a ocnelor, și, în fine, încoronarea acestei opere prin promisiunea ce a dat **izraeliților** că le va da în curând **drepturi politice** - adică acel privilegiu cu puterea căruia să ne poată sugruma cu desăvârșire.

Pentru ca să ajungă la aceste fericite rezultate pentru sine și Patria sa germană, Principele Carol a avut paciența să exploateze pe rând toate partidele din Țară. L-am

văzut, sub Ministerul Golescu-Brătianu, plimbându-se cu capul gol, pe câmpul libertății, în mijlocul tabacilor și al mitocancelor, ospătând cu țărani și împărțind mărgelile pe la fete; și cu prețul acestei vulgare comedii a obținut votarea concesiunii Strousberg. Îl vedem acum transformat în sprijinitorul și restauratorul unei oligarhii care nu are rațiune de a fi și nici elemente reale de vitalitate. Îl vedem tolerând cele mai strigătoare abuzuri și arbitrariul cel mai brutal, lăsând facțiunii de la putere câmp nemărginit pentru a-și exercita răzbunările sale, numai și numai pentru a obține concesiunea Strousberg-Bleichröder în care erau compromiși principii prusieni, numai și numai pentru a obține darea încă a altor concesiuni, numai și numai pentru ca, în fine să ajungă a realiza visul de aur al Măriei Sale: *De a nu mai fi Domnitor al Românilor, ci Domn Judo-German în România.*

Domn mai constituțional ca Domnitorul Carol nu poate să fie! Ce flagrantă contradicție cu adevărul faptelor!

De șase ani de când domnește aici Măria Sa, nicio Cameră nu și-a împlinit mandatul său legal; niciun minister, afară de cel din 1867 al lui Ion Ghica, nu a căzut prin lovirea majorităților; niciun Guvern, afară de cel din 1868 al lui Ioan Brătianu, nu a luat în mână cârma afacerilor Țării prin voința majorităților parlamentare; din contra toate ministerele au fost luate din minoritate. Dar guvernul de astăzi nu este el produsul unei loviri politice de noapte, nu este el impus numai prin voința Principelui Carol?

Pentru a avea majoritatea supusă a Camerei nu s-a făcut însuși Măria Sa agent electoral, cutreierând Țara în ajunul alegerilor, încurajând pe partizanii săi și amenințând pe opozanții miniștrilor săi favoriți?

Dacă Constituțiunea a dat Principelui prerogativa de a dizolva Camerele, tot aceea Constituțiune a pus și termenul de patru ani pentru durata lor legală. Prin urmare dreptul de a dizolva este subordonat termenului de patru ani, dreptul de a dizolva este un caz excepțional și extraordinar; iar cazul normal și ordinar este de a împlini Camerele termenul lor legal. Principele Carol a răsturnat această lege naturală a lucrurilor politice, încât ceea ce era extraordinar a devenit normal, și ceea ce era normal a ajuns azi un mit politic. Măria Sa a scris zece decrete de dizolvare a Camerelor în mai puțin de șase ani⁶⁸¹.

Măria Sa penru a-și realiza voința a călcat neconținut Constituțiunea, împiedicând libera și sincera ei funcționare, și apoi în urmă tot Măria Sa se plânge de Țară, acuză partidele și poporul Român ca ne guvernabili cu instituțiunile liberale ale Constituțiunii de astăzi, prin nemuritoarea scrisoare pe care noi Românii n-ar trebui să o uităm niciodată.

Cât despre noi declarăm *Trompetei Carpaților* că suntem sinceramente convinși că Principele Carol prin purtarea sa anticonstituțională și nesinceră este responsabil de nenorocirile ce apasă Țara și care a întunecat tot viitorul ei.

⁶⁸¹ De la 1859 niciun Parlament al României nu-și dusese mandatul până la capăt. Primul corp legiuitor care va realiza această performanță a fost Camera Deputaților aleasă în mai 1871 sub guvernul Lascăr Catargiu.

N. 12 IAȘI, MIERCURI 1 MART 1872
AVIZ

Redactorul acestui ziar fiind nevoit pentru interese de familie să părăsească Iașiul pentru câteva zile, numărul de Miercuri 8 Martie nu va putea apărea.

IZRAELIȚII ȘI DINASTIA
(Urmare din No. 8)

Citim în *Trompeta Carpaților* din 10/22 Fevruarie următoarele:

„Cerem și cerem imperios, în numele Dinastiei române, ca guvernul actual să ia act din jurnalul *Adeverul* din Iași de la 2 luna curentă; să închidă imediat jurnalul jidovesc *Rumänische Post* și să dea peste graniță pe toți redactorii lui. Altfel suntem siliți, obligați de simțământul național și de demnitatea Patriei noastre să zicem că *guvernul actual este complice cu acei jidovi nerușinați care insultă într-un mod scandalos pre însuși Suveranul României!*

Facem apel chiar la dl Costaforu și îl întrebăm pe dumnealui dacă toate caricaturile câte s-au făcut asupra tronului României, dacă toate insultele ce s-au adus de câțiva destrăbălați jurnaliști Augustei Persoane a Domnitorului Țării pot avea vreo comparațiune cu scandalurile ce afișează acest infam jurnal jidovesc pe care înțelege fiecare că noi nu le putem reproduce, dar pe care jurnalul din Iași *Adeverul* a făcut serviciul cel mai mare guvernului actual, publicându-le.

Negreșit că dl Costaforu n-a citit jurnalul jidovesc *Rumänische Post*, căci până acum s-ar fi și făcut cele de cuviință pe care nu suntem la îndoială că le-ar fi reproduș însuși jurnalul *Adeverul*.

Noi nu suntem în schimb cu gazetele ce dau jidovii în România, și care sunt contrare Constituțiunii care rezervă drepturile politice exclusiv Românilor, *depărtând pe străini și mai ales pe jidovi de la participarea lor*. Guvernului însă nu îi este permis să nu citească toate gazetele pe care străinii mai ales, și mai ales jidovii, publică în România contra legilor, contra Constituțiunii, contra simțămintelor naționale, contra intereselor Statului Român.”

Apelul ce face *Trompeta Carpaților* Domnului Ministru Costaforu este zadarnic. A trecut mai bine de o lună de când *Rumänische Post* a publicat domneasca conversațiune și *Monitorul oficial* nu a dat nicio dezmințire, căci nu o poate da.

Și cum poate fi altmiterea?

Noi susținem că Măria Sa Principele Domnitor a avut acea conversațiune și că a autorizat publicarea sa. Să fim înainte de toate drepți: Ce poate face Domnul Costaforu? Ce poate face Ministerul întreg?

Trompeta Carpaților, într-un moment de legitimă indignațiune, cere închiderea imediată a jurnalului *Rumänische Post* și darea peste graniță a tuturor redactorilor lui.

Indignațiunea noastră la citirea acelei conversațiuni a fost tot așa de mare, însă neavând iluziile în care se leagănă *Trompeta Carpaților*, ne-am mărginit a face cunoscut lecorilor româneștile cugetări ale Domnitorului, adăugând observațiunile noastre personale.

Ziarul *Rumänische Post* și redactorii săi pot fi liniștiți. Când un jurnal se bucură de o înaltă protecțiune, când acel jurnal are onoarea de a reproduce Auguste Cuvinte, țișetele întregii României nu pot avea ascultare.

Principele Carol de Hohenzollern, idealul Domnului constituțional al *Trompetei Carpaților*, precum a autorizat, este acum mai bine de un an, publicare în *Gazeta de Augsburg* a scrisorii către Auerbach, asemeni astăzi autorizează publicarea conversațiunii sale cu Domnul Peixotto, într-un jurnal oficios al Camarilei, care se publică ad-hoc în limba germană în București. Măria Sa voiește ca întreaga România să știe că cât mai curând Izraeliții vor obține drepturile civile și politice!!...

Așadar jurnalul *Rumänische Post* a profitat de autorizațiunea dată de Domnitorul nostru și s-a grăbit a publica întreaga conversațiune ce Măria Sa a avut. Nimic mai natural din partea unui ziar care susține aici interesele germane, și care pledează cauza emancipării Izraeliților.

Trompeta Carpaților s-a indignat în contra ziarului *Rumänische Post* și în contra redactorilor săi.

Adeverul este indignat în contra înspăimântătoarelor cuvinte ieșite din gura unui Domn care se numește încă Domn al Românilor.

Trebuie să fim logici în toate: dar unde este logica *Trompetei Carpaților* ?

Acest organ important al publicității noastre după ce așează baze false trage naturalmente deduceri și mai false când zice că *guvernul actual este complice cu acei jidovi nerușinați care insultă pe Suveranul României !!*

Dar unde vede venerabilul redactore al *Trompetei* insultă pentru *Suveranul României*? Este oare faptul reproducerii conversațiunii Măriei Sale, în care Domnul promite să se dea Țara jidovilor? Dar apoi aici numai dinasticii orbi se pot amăgi: Acesta nu este primul caz în asemenea materii, ci din contra este o îndărătnică din partea Măriei Sale.

La 1867, August în 18/30 zile, de la Cotroceni, Măria Sa a scris această condamnabilă epistolă Baronului Montefiore⁶⁸², și pe care Alianța Izraelită s-a grăbit a o reproduce în toate ziarele europene:

Domnule Baron,

Am primit scrisoarea Domniei Voastre din 24 august trecut și am citit-o cu viu interes. Conform celor ce am avut ocaziunea să vi le spun prin viu grai, dorințele ce formați pentru coreligionarii Domniei-Voastre, sunt deja realizate. Izraeliții sunt obiectul întregii mele dragoste și întregii dragoste a guvernământului meu și simt o vie plăcere că ați venit în România pentru ca să vă convingeți că persecuțiunea religioasă de care reaua voință a făcut atât vuiet, nu există. Dacă din întâmplare câțiva izraeliți au fost puțin supărați, acestea sunt niște fapte izolate, a căror responsabilitate guvernul meu nici nu se gândește să o primească.

⁶⁸² Sir Moses Haim Montefiore, 1st Baronet (1784 - 1885) a fost un om de afaceri britanic de origine italiană, broker, bancher, filantrop și activist pe tărâm obștesc și de asemenea a îndeplinit în 1845 - 46 și funcția de High Sheriff of Kent. El a fost unul dintre cele mai faimoase personalități evreiești din Marea Britanie și din lume în secolul al XIX-lea. Moses Montefiore a vizitat România, împreună cu Adolphe Crémieux (1796 - 1880), în anii 1866 - 1867 și a obținut promisiunea guvernului român să anuleze persecuția evreilor, dar această promisiune n-a fost respectată. Vezi *Memoriile...*, vol. I, pag.

Voi ține totdeauna la onoarea de a face ca libertatea religioasă să fie respectată și voi priveghea neîncetat execuțiunea legilor care ocrotesc pe israeliți în persoanele și în averile lor, în tocmai ca și pe ceilalți Români.

Binevoiți a primi, Domnule Baron, asigurarea foarte distinctei mele considerațiuni.

Carol I

În urmă Măria Sa a dat în Paris cele mai categorice făgăduințe Domnului Franck, asigurându-l că nu târziu Israeliții din România se vor *emancipa*, adică vor obține toate drepturile civile și politice.

Iată faptele personale ale Domniorului, care nu poate să lase în îndoială pe nimeni; și atunci când stimatul nostru confrate de la *Trompeta* aruncă toată răspunderea asupra Guvernului, noi zicem că este nedrept.

Este nedrept pentru că Guvernul actual este Cabinetul Camarilei Palatului, Guvernul personal al Măriei Sale; pentru că spre a ajunge să aibă un asemenea Guvern, Măria Sa a dizolvat pe rând, în mai puțin de șase ani, de zece ori Corpurile Legiuitoare.

Astăzi domnește în țară idealul de Guvern pe care îl dorea Măria Sa: **Je veux des Ministres soumis à ma volonté, et des Chambres soumises à la volonté de mes Ministres.**

De ce se plânge dar acum *Trompeta Carpaților*?

Pentru noi este o convicțiune nestrămutată că **Măria Sa voiește să dea drepturi civile și politice Israeliților.** Dar mirarea noastră nu este aici, căci pentru noi Principele Carol de Hohenzollern a rămas precum a venit: **UN STRĂIN PENTRU ȚARA.** Mirarea noastră însă este mare când vedem că acest Principe a găsit între noi oameni care au voit să primească rolul de de instrumente oarbe întru realizarea planurilor sale germane!!

N. 13 IAȘI, MIERCURI 5 APRILIE 1872

Marele Logofăt al Dreptății, Domnul George Costaforu, sub Domnia Măriei Sale Carol de Hohenzollern, a zis în Senat că opiniunea publică este o femeie de uliță.

Cu altă ocaziune tot acest Ministru a zis în Senat: Ziariștii vor fi arestați preventiv și trimiși înaintea Juraților; dacă vor fi achitați, noi iarăși îi vom aresta și vom vedea cine va osteni. Și apoi a adăugat: Vom da pe tulburători în judecata tribunalelor și dacă ele îi vor achita vom scoate tribunalele pentru ca să pilduim, precum am mai făcut, căci eu sunt răspunzător despre Justiție.

CĂTRE LECTORI

Un proces de presă intentat de puterea publică este o mortală greșeală din partea acelor care guvernează Statele. Darea în judecată a unui ziarist este întotdeauna semnul cel mai pozitiv despre neputința și incapacitatea oamenilor de la putere; căci departe de a augmenta astfel respectul și autoritatea guvernului lor, ei îl discreditează și îl slăbesc în opiniunea Țării.

Istoria ne probează destul - și învățămintele ei ar trebui să fie pururea călăuza celor ce se însărcinează de a conduce popoarele – că adevărul nu se înăbușă prin sentința unui tribunal; că o opiniune sinceră și convinsă, în loc de a se comprima între zidurile întunecoase ale temnițelor, se călește, se coace și propășește mai repede prin persecuțiune.

Cât pentru neadevăr, pentru calomnie, de asemenea nu este nevoie de rigoarea tribunalelor și de asprimea pedepselor. Opiniunea publică este supremul tribunal care face curând justiție și reduce la neputință, fără pedepse aflictive, pe oamenii neleali care întrebuințează aceste mizerabile arme și care în loc de a lumina speculează credulitatea publică.

Noi am zis-o cu altă ocaziune: excesele presei se îndreaptă prin presa însăși.

Leacul relelor cărora ea poate da naștere este numai libertatea.

Comprimarea opiniunilor, a liberei cugetări, cenzura presei și judecățile n-au oprit în lume nici perturbațiunile sociale, nici dezordinile politice. Și câte guverne și câte Dinastii întemeiate și puternice nu am văzut noi dărâmându-se tocmai din cauza absolutismului și a violențelor contra libertății!!!

Din contra, de câte ori prin libertate și numai prin libertate, guvernele înțelepte și inspirate de adevăratul sentiment al ordinii și al binelui public n-au înconjurat grele crize sociale și teribile comoțiuni politice?

Anglia întru aceasta este un exemplu viu pentru cei ce vor să-și dea seama cu nepărtinire despre rațiunea lucrurilor politice.

În Anglia deputatului Dilke⁶⁸³ îi este permis să declare în plin Parlament că este *Republican*, îi este permis să provoace mitinguri publice în care să se încerece a proba superioritatea sistemului republican asupra sistemului dinastic constituțional și să afirme că poporul englez nu poate prospera decât sub Republică. Ba încă la cererea sa poliția engleză vine și protejează pe orator în contra celor ce provoacă scandal la mitingurile sale și care îl opreau de a vorbi în liniște.

Atât este de respectat la Englezi dreptul de a exprima în libertate convicțiunile sale!!

Ce îngrijorare, ce agitațiune nu ar fi provocat în cetele agenților guvernului nostru cuvintele Baronetului Dilke!!

Au doar guvernanții noștri de astăzi se socotesc ei mai credincioși Dinastiei lui Carol de Hohenzollern decât miniștrii fideli ai reginei Marii Britanii? Au doar aceștia sunt mai zeloși și mai sinceri apărători ai ordinii în stat și ai respectului autorităților constituite, decât bărbații consumați în politica engleză, care au știut să întemeieze o dianstie seculară, durabilă, și să alcătuiască în principiul dinastic elementele cele mai întinse și mai pozitive ale libertății individuale, ale liberei cugetări și ale liberului cuvânt.

Acest bătrân imperiu care domnește asupra mărilor este el atât de căzut astăzi și de lipsit de înțelepciune politică încât numai poate să se opună furtunii pasiunilor și

⁶⁸³ Sir Charles Wentworth Dilke, 2nd Baronet (1843 – 1911) politician britanic de orientare liberală și radicală ce a susținut că Marea Britanie trebuie să adopte forma de guvernare republicană.

exceselor violente? Cum, acolo, în țara adevăratei aristocrații conservatoare să fi dispărut oare cultul ordinii și la legalității?

Nu. Dar Englezii știu bine că puterea lor politică stă în libertate, și că a obține ceea ce spiritele vulgare numesc *ordinea în stat* prin opresiune și puterea brutală este cea mai mare dezordine ce poate aflige societățile omenești.

Iată pentru ce nu se fac procese cugetării în Anglia; iată pentru ce nu sunt târâți acolo ziaristi înaintea justiției tribunalelor.

Însă pricepuții noștri guvernanți nu procedează tot astfel; ei ar fi în stare, dacă nu s-ar teme de supremul ridicol, a se erija ca Papa de la Roma, printr-un edict, sistemul lor de guvernământ în dogmă infailibilă de Stat, și regimul sub care gemem l-ar impune ca perfecțiune ideală a organizațiilor sociale.

Acesta este pururea păcatul original al oamenilor de rând, fără credință și fără principii sincere. Ei sunt inamici determinați ai progresului și ai ideilor oneste; ei întrebuițează intrigi și mașinațiuni tenebroase când sunt jos, și violența brutală când, pentru nenorocirea popoarelor, hazardul i-a aruncat la înălțime.

În asemenea triste epoci de doliu pentru națiune, moralitatea publică și conștiința adevărului trebui esă-și învelescă fruntea.

Noi petrecem acum prin acest stadiu fatal și de aceea ne credem datori astăzi mai mult decât oricând de a lumina opiniunea poporului nostru, pentru a-l pregăti la tradițiunea unui viitor mai fericit.

Cu acest scop Domnul Alexandru Beldiman a fondat foița *Adeverul* în care publica rezultatul convingerilor intime, prețuind faptele și lucrurile noastre politice după impresiunile sale personale.

Domnia Sa, precum a declarat solemn în fața Juraților, nu a fondat ziarul său *pentru a ataca* persoana Domnitorului, ci pentru a apăra drepturile și libertățile noastre înscrise în Constituțiune contra invaziunilor violente ale ministerului regimului personal.

Convingerile sincere ale redactorului și critica sa n-au plăcut miniștrilor care s-au impus prin surprindere la putere. Dezvăluirea adevărului despre situațiunea ce au creat țării nu le putea place.

Era o gură indiscretă care propaga adevăruri supărătoare; era o pană convinsă care dezvăluia fapte publice pe care autorii lor ar fi vrut să le acopere cu vâlul neștiinței.

Deci s-a ordonat și s-a înfăptuit încarcerarea arbitrară a Domnului Alexandru Beldimano, care s-a sustras de la judecata Juraților de la Iași și s-a trimis înaintea Juraților de la Roman sub acuzare de calomnie și insulte aduse Domnitorului și de atac contra prerogativelor lui constituționale. Jurații de Roman au achitat pe dl Beldimano. Guvernul a voit să primească în față o mai eclatantă izbire și așa s-a întâmplat.

Aici trebuie să ne oprim un moment asupra acestui fapt important căci el este de mare însemnătate.

Cine au fost oare acești Jurați? Fost-au ei un tribunal ordinar de Jurați contra căruia să poată fi permis unor cutezători Miniștri să arunce disprețuitoare cuvinte, și bazându-se pe pe faptul achitării să vină ei să ceară de la Corpurile Legislative desființarea acestei instituțiuni populare, sub cuvânt că *Poporul Român nu merită instituțiunile liberale ce i s-au dat?*

Nu. Juriul de la Roman era compus din oameni adevărați, conservatori a tot ce iubim și respectăm; unii din ei erau fii de boieri, mari proprietari, fști miniștri și deputați ai Țării în diferite timpuri, între care se afla și reprezentantul ilustru și cel mai iubit al literelor române.

Așadar tribunalul era demn de marea cauză ce avea a o judeca; el impune un respect involuntar tuturor căci se compune din Domnii Vasâli Alexandri, Președintele Juraților, Dimitri A. Sturdza, Alecu Miclescu, Dimitri Hotineanu, Grigore Tulbure, Ilie Pisoschi, Dimitrie Filipescu, Solomon Toderashk, Costachi Preda, Teodor Racovitza, Iancu Borș și Ion Iancu Teodoru.

Aceștia au fost judecătorii *Adeverului* și ei au zis în verdictul lor că presa este liberă în România, și că bine a făcut redactorele său că a arătat Românilor pericolele politicii personale a Domnitorului și dezordinile care pot amenința societatea când El se lasă a se atrage pe povârnișul funest al absolutismului, dezbrăcându-se de inviolabilitatea pe care Constituțiunea i-o acordă, numai cu condițiunea expresă de a nu face acte de autoritate personală și de a respecta legile și sentimentul național al poporului.

Verdictul Juraților din Roman în condițiunile particulare în care s-a dat este verdictul națiunii întregi contra fărădelegilor regimului; este nu atât achitarea *Adeverului* cât condamnarea regimului personal în care se îmbrânțește țara.

El însemnează încă un avertisment dat Dinastiei Principelui Carol de Hohenzollern pentru a face să reintrăm în legalitatea prescrisă de Constituțiune.

Ascultase-va vocea poporului? Noi avem ferma convingere că nu. Din contra, pe povârnișul lunecos pe care a apucat acest regim, vedem bine că el nu poate să revină în sus, ci are să alunece neconținut mai în afund, în abisul unde s-a aventurat, fără ca nici noi, nici nimeni să poată opri ce este scris să se întâmple. Aceasta este credința noastră; se poate să ne înșelăm, și chiar am dori-o pentru ca să scutim Țara de noi zguduiri.

Cu această vedere ziarul *Adeverul* a trebuit să-și reia zborul, dezbrăcându-se de caracterul său de organ personal și punându-se în regula comună a ziarelor, sub direcțiunea unui comitet compus din persoane care împărtășesc același vederi și în scop de a propaga în popor principiile sănătoase ale tradițiunilor noastre naționale pe care le-a abandonat la 1866.

Un popor nu poate să piară pentru menținerea unei instituțiuni [căreia îi este] imposibil de a se susține. Viața lui este trebuitoare progresului omenirii întregi și libertatea lui importă civilizațiunii lumii.